БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 157 (8064)
ИЮЛИИН 5
ЧЕТВЕРГ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Набша намаа, хулһа ожорһо бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ

Ниитынгээ адуу малые бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха гэһэн зорилгоёо бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ саг үни хада ерээ. Холые харадаг, ажал хэрэгтээ абьястай хүтэлбэрилэгшэд малай тэжээлдэ нилээд ехэ нэмэри болохо набша намаа, хулһа ожорһо бэлэдхэхэ хүдэлмэри эхилһээр үнинэй.

Хонин бүридөө нэгэ центнерһээ бага бэшэ хатаагдаһан набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн уялга абаад, Түнхэнэй аймагай колхозууд энэ хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулжа байнхай. Июлиин 1-нэй мэдээгээр ганцахан Түнхэнэй МТС-эй харьяата колхозууд 3264 центнер набша намаа бэлэдхээ. Энэ хүдэлмэридэ хэдэн зуун хүн, мори тэргэ болон автомашина олоор табигданхай. Мүн аймагай центрын албахаагшад, хүдэлмэришэд, һургуулиин һурагшад воскресник эмхидхэжэ, колхозуудтаа туһална.

Түнхэнэйхидэй жэшээгээр республикын олохон колхозууд энэ хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулжа байна. Иволгын аймагай «Улаан-Ороңго», Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд набша намаа бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ нилээд ехэ хүсэ табинхай. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо комсомолецууд болон залуушуулай тусхай бригада эмхидхэгдээд, үбгэжөөлнүүдэй бригадатай мүрысэжэ байна. Гинхэ зуураа носхонойхид набша намаае сахариглан сомоходоо миин газар дээрэ бэшэ, харин хоёр бүдүүн модо холбожо, ложом трактораар шэрэхэ шарга болгоод, тэрээн дээрээ сомодог байна. Мүн малай үбэлжөөндэ абаашажа, хото хорёоной үһээ дээгүүр үлэдэг байна.

Теэд юрэнхы дээрэ республикын колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байнхай. Хоринэн, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Зэдын болон бусад аймагуудай олонхи колхозууд энээн тушаа биратай юумэ хэнэгүй.

Хоринн аймагай колхозууд мүнөө хүрэтэр набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ эхилээдүй байһаар. Партиин айком (секретаринь нүхэр Игнатьев), аймагай Соведэй гүсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Рудаков) набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тушаа тогтоол абажархёод лэ, тэрээгээрээ һанаагаа амаранхай. Теэд энэ аймагта үбһэ тэжээл багаар абтажа, үбэлжэлгэ жэлһээ жэлдэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэгдэнэ. Тиигэбэшье, эндэхи колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ниитынгээ адуу малые хайшан гээд үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангахаб гэжэ мүнөөшье жэлдэ үшөө һайса бодожо үзөөгүй, миин «нюдэ балай, шэхэ дүлии» һэдэгтэл үнэтэ сагаа үнгэргэжэ байна бшуу. Ушар иимэһээ, һүүлшын табан хоногто аймагай колхозууд миин 3 центнер набша намаа бэлэдхээ, тэрэнь ганоал «Гигант» колхоздо байха юм. Бэшэ колхозуудынь юушье хээгүй.

Мүн иимэрхүү байдал Зэдын аймагай колхозуудта үзэгдэнэ. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээлые бүри тоодоггүй, тэрэниие бэлэдхэхэ түсэб жэлһээ жэл бүри таһалдуулдаг. Нёдондо жэл набшаһата тэжээл бүри бэлэдхээгүй шахуу һэн. Мүнөө жэл баһал тэрэ хэбээрээ. Аймагай олонхи колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эхилээдүй байһаар. Энэ хадаа тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй тон ехэ алдуу эндүүнь гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, Зэдын аймаг республика доторoo эгээн олон хонитой аймаг ха юм. Хони ямаанда набша намаа арга бэшэ хэрэгтэй, тэрэнэй һайн тэжээлынь гэжэ үни сагһаа хойшо мэдээжэ болонхой. Тиигэбэшье, партиин айкомой секретарь нүхэр Желтый, аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Борисов, тэндэхи колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээлые элбэг ехээр суглуулжа абахын түлөө бодото хэмжээ абанагүй. Энэнь тон ехэ гэмшэлтэй. Теэд энэ аймагта набша намаа бэлэдхэхэ арга боломжо угаа ехэ байха юм.

Тиихэдэ хулһа ожорһоор элбэг Яруунын, Сэлэнгын, Заиграйн болон бусад аймагуудай олохон колхозууд, МТС-үүд тэрэниие саг соонь сабшажа, сомохын хойноһоо оролдоногүй.

Энэ жэлэй байгаалиин эрхэ байдалда адуу малай тэжээлдэ нэмэри болохо зүйлнүүдые саг соонь бэлэдхэжэ абаагүй хүтэлбэрилэгшэдые холо бодолготой, ажалша, бэрхэ хүнүүд гэжэ яажашье тооложо болохогүй, харин тэдэнэр зэмэтэй гэжэ тоологдохоороол тоологдохо ёһотой.

Ойрын үдэрнүүдтэ уһалагдадаг, нуга газарай сабшалангай үбһэ ногоон ургажа, бэеэ хүсэхэ байна. Тиимэһээ үбһэ хуряалгын халуун хүдэлмэри үглөө мүнөөгүй эхилхэнь гээшэ. Энээхэн үедэ, үбһэ хуряалгада жэгдэржэ оротор колхозууд болон МТС-үүд бүхы хүсэеэ набшаһата тэжээл, хулһа ожорһо бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ элсүүлхэ уялгатай.

Аймагуудай партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд миин тогтоол шиидхэбэри абаһаараа һанаагаа амараад һуунгүй, колхозуудаар ябажа, энэ шухала хүдэлмэриие эмхидхэлсэхэ, колхозниигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулжа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зэргэтэй. Мүн аймагай центрнүүдэй, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай ажалшадые элсүүлжэ, воскреснигүүдые үнгэргэхэ шухала байна. Тиихэ зуураа бэлэдхэгдэһэн набша намаае, хулһа ожорһые гутаажархингүй, зүбөөр хатааха, хадагалха хэрэгтэ онсо анхаралаа табиха, ехэ наринаар хиналта табиха ёһотой. Энээн тушаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Түнхэнэйхидһээ жэшээ абажа, хонин бүридөө нэгэ центнерһээ бага бэшэ хатаагдаһан набша намаа бэлэдхэжэ абахын хойноһоо оролдое. Мүн нютагуудта ургаһан хулһа ожорһые миин хосороонгүй саг соонь сабшажа абая. Набшаһата тэжээл, хулһа ожорһо бэлэдхэжэ байһан хүнүүдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын хойноһоо тэмсэхэ, тэндэ ажалай эмхидхэлые һайжаруулха гээшэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

КПСС-эй обкомдо

Гүрэндэ малажалай продуктнуудые тушааха ба худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө республиканска газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй доска бии болгохо тухай

Гүрэндэ малажалай продуктнуудые тушааха ба худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн аймагууд, совхозууд, машинно-тракторна станцинууд болон колхозуудые бэшэжэ байхын тулада «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй доска бии болгохо гэжэ КПСС-эй обком тогтообо.

Аймагууд болон совхозууд Хүдөө ажахын министерствын ба манай республикада РСФСР-эй совхозуудай министерствоһээ эльгээгдэһэн түлөөлэгшын зууршалгаар, колхозууд болон машинно-тракторна станцинууд КПСС-эй айкомуудай ба аймгүйсэдкомуудай зууршалгаар Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэжэ байха юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. Ворошиловай Финлянди ошолго тухай

Июниин 19-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Финляндска Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол г-н Ээро А. Вуори гэгшэтэй уулзаба. Финляндска Республикын Президент господин Урхо К. Кекконенэй иимэ хандалга бэшэгые К. Е. Ворошиловта посол дамжуулан үгэбэ:

«Та Дээдэ Тушаалта,

Үнгэрһэн жэлэй сентябрь һарада Та Дээдэ Тушаалтын ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй уряалаар минии урда тээ энэ тушаалда байһан хүндэтэ хүн Советскэ Союзда айлшаар ошоо бэлэй. Манай хоёр гүрэнэй хоорондохи хани ёһоной харилсаануудта тон ехэ удхашанартай байһан энэ айлшаар ошолгые сэдьхэлээ ханан һанахатайгаа хамта, энэ зун минии айлшан боложо, Та Дээдэ Тушаалтын Финляндида ерэхэ байгаа һаа, би айхабтар хүндэтэйгөөр сэгнэхэ байгааб.

Та Дээдэ Тушаалтын айлшаар ерэлгэ бүхы Финляндида ба намда өөртэмни тон ехэ баяр баясхалан асархаһаа гадна, манай хоёр ороной хоорондо байһан хани ёһоной, эбтэй һайн харилсаануудай баһа нэгэ шухала гэршэнь боложо үгэхэ һэн гэжэ би этигэнэб.

Августын хоёрдохи хахадта, манай финскэ зунай түлэг дундаа байхада, Та Дээдэ Тушаалта, Финляндидамнай ерэхэ бэзэт гэжэ би найдаха байнаб.

Финляндида ерэхэдээ өөртэеэ хамта ябуулха гэжэ абаһан хүнүүдыетнай мүн лэ баяртайгаар амаршалха байнаб.

Та Дээдэ Тушаалта, гүнзэгы ехээр хүндэлжэ байһыемни хүлеэн абыт».

Июлиин 3-да Финляндска Республикын Президент господин Урхо К. Кекконен СССР-һээ Финляндида байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедевтэй уулзаба. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай эльгээһэн харюугай иимэ хандалга бэшэгые президентдэ посол дамжуулан үгэбэ:

«Та Дээдэ Тушаалта,

Та Дээдэ Тушаалтын айлшан боложо, Финлянди ошохыемнай хани ёһоор уриһанайтнай түлөө үнэн зүрхэнһөө Танда баярые хүргэнэб.

Гоё һайхан орон Финляндиие, оюун бэлигтэ финскэ арадые үнинһөө хойшо һайса мэдэхэ хадаа, манай хоёр гүрэнэй хоорондохи хани барисаан, бэе бэедээ этигэлсэхэ ябадал саашадаа улам бүри бэхижэбэл, Советскэ Союзай эсэшэ сусашагүйгөөр эрмэлзэдэгэй ёһоор Европодо эб найрамдалые ба амгалан байдалые сахихын тула шухала баримта болоно гэжэ гүнзэгыгөөр этигэжэ байһан хадаа Танай эльгээһэн энэ уряалые би хүндэтэйгөөр хүлеэн абанаб.

Та Дээдэ Тушаалта, өөртэтнай, Танай орон дотор ехээр хүндэлэгдэдэг, урдань энэ тушаалдатнай байһан элитэ ехэ господин Ю. К. Паасикивитай үнгэрһэн жэлдэ Москвада уулзаһанаа баяртайгаар һанадаг байнаб. Августын хоёрдохи хахадта Тантай, Финляндска Республикын бусад ажал-ябуулагшадтай уулзаха байһандаа тон ехээр баясанаб. Мүн тэрэшэлэн Финляндида дахяад ошожо, финляндска арадай ажабайдалтай һайнаар танилсаха болоһондоо баяртайб. Бүхы советскэ арадтал адли би финляндска арадые хани ёһоор үнэн зүрхэнһөө хүндэлдэг байнаб.

Та Дээдэ Тушаалта, гүнзэгы ехээр хүндэлжэ байһыемни хүлеэн абыт».

Ленинград. Кировскэ заводой хүдэлмэришэд В. Я. Карасев, Е. Ф. Савич уралан нарижуулагшад юм. Эдэ хоёр һаяшаг шэнэ фрез зохёогоо. Тэрэнь элдэбын түмэрые түргэнөөр болбосоруулдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Я. Карасев (баруун таладань), Е. Ф. Савич шэнэ фрез хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Холбоото Штадуудай национальна һайндэрөөр дашарамдуулан, США-гэй президент Д. Эйзенхауэртэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай эльгээһэн телеграмма

Америкын Холбоото Штадуудай национальна һайндэр — Бэеэ даанхай байдал олоһон үдэрөөр дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов г-н Д. Эйзенхауэртэ иимэ телеграмма эльгээбэ:

Дээдэ тушаалта господин
Дуайт Д. Эйзенхауэртэ
Америкын Холбоото Штадуудай
Президентдэ
Вашингтон.

Америкын Холбоото Штадуудай национальна һайндэр — Бэеэ даанхай байдал олоһон үдэрөөр дашарамдуулан, минии үнэн зүрхэнэй амаршалга ба Танда өөртэтнай, мүн тэрэшэлэн американска арадта хүргэһэн эгээн һайн һайхан хүсэлнүүдыемни хүлеэн абахыетнай, Господин Президент, Танаие гүйха байнаб.

К. Ворошилов,
СССР-эй Верховно Соведэй
Президиумэй Түрүүлэгшэ.

Москва, Кремль.
1956 оной июлиин 3.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай принц Нородом Сианук уулзаба

Советскэ правительствын уряалаар июлиин 2-то Москвада ерэһэн Королевскэ Дээдэ Тушаалта принц Нородом Сианук тэрэ үдэртөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай уулзаа.

Принц Нородом Сианугай уулзахада принц Сисоват Монипонг, премьер-министр Ким Тит ба Камбоджын Национальна суглаанай Түрүүлэгшэ Ум Шеанг Сун байлсаа.

Хөөрэлдөөндэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов байлсаа.

(ТАСС).

Н. А. Булганин принц Нородом Сианугтай уулзаба

Июлиин 3-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Королевскэ Дээдэ Зэргэтэ принц Нородом Сианугтай уулзаба.

Премьер-Министр Ким Тит, Камбоджын Королевскэ Верховно соведэй гэшүүд Ланг Нгет, Сан Сари гэгшэд принц Нородом Сиануттай хамта ябалсаба.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов уулзалгын үедэ байлсаба.

Н. С. Хрущев принц Нородом Сианугтай уулзаба

Июлиин 3-да КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев Камбоджын принц Нородом Сианугтай уулзажа, хани ёһоной хөөрэлдөө хэбэ. Камбоджын премьер-министр Ким Тит, Камбоджын Национальна суглаанай Түрүүлэгшэ Ум Шеанг Сун, Королевскэ Верховно соведэй гэшүүн Ланг Нгет гэгшэд принц Нородом Сиануттай хамта ябалсаба.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов уулзалгын үедэ байлсаба.

Республикын МТС-үүдтэ нооһо хайшалалгын ябаса

1956 оной июлиин 1-нэй мэдээн.

МТС-үүд	түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Түнхэнэй	120,3
Бичурын	109,8
Кырэнэй	98,9
Итанцын	98,1
Темлюйскэ	96,8
Ториин	96,0
Кабанскын	93,9
Закаменай	92,3
Жиримскэ	91,1
Бургалтайн	89,4
Иволгын	84,3
Ехэ-Куналейн	83,5
Ехэ-Кударын	82,7
Суулгын	82,3
Хамнигадайн	81,9
Саянтын	79,8
Тарбагатайн	79,1
Погранична	78,2
Куйтунска	77,9
Үшөөтэйн	77,6
Кяхтын	75,3
Курбын	75,3
Бага-Куналейн	74,6
Ново-Брянска	72,6
Чесанын	70,1
Гашейн	68,1
Сэлэнгын	64,8
Сухын	63,5
Үдын	63,5
Селендумын	62,3
Хэжэнгын	57,5
Окино-Ключевскойн	56,4
Сосновско	55,8
Хориин	55,1
Баргажанай	51,7
Хонхолойн	44,5
Цагаан-Усанай	37,6
Эгэтын	24,7

Советскэ арад Коммунистическэ партиингаа Центральна Комитедэй тогтоолые бүримүһэн һайшаана

КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые Москвагай ажалшад нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ

«Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгэ ба тэрэнэй хойшолонгуудые усадхан зайсуулха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые Владимир Ильичын нэрэмжэтэ Московско электромеханическа заводой коммунистнар, партийнабэшэ хүдэлмэришэд ба инженернүүд эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ бүримүһэн һайшаана. Понедельнигтэ ба вторнигто энэ шухала документые цехүүд соогуур уншалга болобо. Марксизм-ленинизмдэ огто харша ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалые усадхан зайсуулха, тэрэнэй хойшолонгуудые партийна, гүрэнэй ба идеологическа хүдэлмэриин али бүхы һалбаринуудаар үгы болгохо, партийна ажабайдалай ёһо гуримуудые, хамтын хүтэлбэри тухай агуухэ Ленинэй зохёоһон ёһо гуримуудые нарин нягтаар сахиха талаар КПСС-эй ЦК-гэй хараалһан хэмжээ-ябуулганууд нэгэн һаналтайгаар һайшаагдана.

— Эдэ алдуунуудые далдалангүйгөөр партиин элирүүлһэниинь тон һайн гээшэ, — гэжэ механическа цехын үнинэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Семенова хэлэбэ. — Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүтэдэхэ ябадалай хүшэр хүндэ хойшолонгуудые хамтынгаа хүсөөр дары түргэн зайсуулхабди.

Механосборочно цехын партийна организациин секретарь, бригадир нүхэр Малинин иигэжэ хэлэбэ:

— Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэдээ КПСС-эй ЦК тон зүб юумэ хээ гэжэ манай цехын бүхы коммунистнар тоолоно. Эрид зоримгойгоор өөрыгөө шүүмжэлхэ гээшэ манай партиин, советскэ социалистическэ байгуулалтын диилдэшэгүй һүр хүсые гэршэлэн харуулна.

Ленинскэ Центральна Комитедые тойрон улам нягтаар жагсая

ЛЕНИНГРАД, июлиин 3. (ТАСС). «Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгэ ба тэрэнэй хойшолонгуудые усадхан зайсуулха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые Ленинградай ба областиин ажалшад үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байна. Партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудые бүримүһэн һэргээжэ, саашадань улам бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй Центральна Комитедэй ябуулжа байгаа сэсэн мэргэн политикые коммунистнар ба партийнабэшэ хүнүүд халуунаар һайшаан дэмжэнэ.

Алдар суута Кировскэ заводой коллектив партиин генеральна хараа шугамые бэелүүлхын түлөө хододоо эдэбхитэйгээр тэмсэдэг байгаа.

— КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые уншахадаа гүнзэгыгөөр сэдьхэлээ ханаһан байнабди,—гэжэ В. И. Ленинтэй нэгэтэ бэшэ уулзаһан, энэ заводой цехын начальник А. К. Мирошников мэдүүлбэ. — И. В. Сталинда хэтэрхэй ехээр шүтэн һүгэдэхэ ябадалые нюунгүйгөөр, эрид сэхээр зайсуулан усадхаха гээшэ манай партиин хүсэ шадалые элеэр харуулна, манай орон дотор коммунизмые амжалтатайгаар байгуулха хэрэгтэй тон һайнаар зохилдоно. Бидэнэр, үнинэй коммунистнар, ленинизмын үзэл сурталые бата найдамтайгаар баримталжа байгаа партиин Центральна Комитедэй политикые халуунаар һайшаанабди.

КПСС-эй ЦК-гэй энэ тогтоолые металлическа заводой ажалшад эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэбэ. Уһанай турбинануудай конструкторска бюрогой таһагай начальник Я. С. Дегтярев иигэжэ мэдүүлнэ:

— Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые сахижа, ажалшадай ахадүүгэй интернациональна холбоо барисаае бэхижүүлхын түлөө советскэ хүнүүд эрид шууд тэмсэхэ байна. Хүн түрэлтэнэй коммунизм тээшэ дабшажа ябаа харгы замые хааха хүсэн огто үгы.

Партиимнай булад нэгэдэл улам хатуужаха

Улан-Удэ городой предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна эхин организациин агитаторнууд «Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгэ ба тэрэнэй хойшолонгуудые усадхан зайсуулха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол ажалшадта үргэнөөр тайлбарилжа эхилээ. Завод, фабрикануудай, олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэришэд, эмхи зургаануудай албахаагшад, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй энэ тогтоолые ехээр һайшаана.

—Коммунизмын «кризис» тухай худал хуурмаг үгэнүүдые буржуазна номногшод тараажа байг лэ. Дайсадай иимэрхүү хараал шэрээл үнинэй дуулагшабди. Ямаршье гүрдэлгэ, худал хуурмаг үгэ манние сошордоохогүй. Урдань гараһан алдууһаа тобшолол хээд, парти арад хоёрной бүри нягта, бата нэгэдэлтэй боложо, коммунистическэ байгуулалтадаа шэнэ амжалта туйлахабди, гэжэ Улан-Удын модоной заводой модо хюрөөдэлгын цехын мастер Алексеев Василий Фадеевич мэдүүлбэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна группануудые һайнаар хүтэлбэрилхэ

Манай ороной социалистическэ экономикые улам саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, арад зоной материальна болон культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хараалһан ехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ партийна группануудай үүргэнь мэдээжэ. Тиимэһээ партийна комитедүүдэй болон партийна эхин организацинуудай бюро партгруппануудые үдэр бүхэндэ хүтэлбэрилжэ, тэдэндэ бодото туһаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй.

Улан-Удын городской партийна организацида 126 партийна группа бии. Тэдэнэй олонхинь промышленна болон транспортна предприятинуудта эмхидхэгдээ юм. Партийна комитедүүд, парторганизацинуудай бюро болон тэдэнэй секретарьнууд партгруппануудта анхарал һайса хандуулдаг, тэдэнние хүтэлбэрилдэг боложо байна. Тэрээнһээ уламжалан олохон партийна группанууд хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулжа, ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ предприятинуудайнгаа коллективүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг боложо байнхай.

Зүүн Сибириин түмэр замай 6-дахи вагонно участогай поезднуудай вагонно мастернуудай резервын партийна группые жэшээ болгон абажа үзэе. Энэ группа, (группарторгнь нүхэр Рогожин) хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг. Мүн коллективэйнгээ эрилтэ хэрэглэмжэдэ анхаралтайгаар хандадаг, ажал хүдэлмэридөө тохёолдоһон алдуу дутуунуудые усадхахын түлөө энэ группа тэмсэдэг юм. Партийна группа суглаануу дээрээ шухала шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, ажал, хүдэлмэридөө коммунистнуудай жэшээ харуулха тухай, ажалай журам тухай, мүн бусадшье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдэлмэридөө коммунистнуудай жэшээ харуулжа байха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, ажалай журам эбдэгшэдтэй, хүдэлмэридөө голодоһо гаргагшадтай тус тустань хөөрэлдэжэ байха гэжэ шиидхэһэн байгаа.

Ажалай журам һайжаруулгада партгруппа ехэ анхарал хандуулна. Зарим залуу хүдэлмэришэд ажалай журам эбдэдэг байба. Тиихэдэнь энээн тухай асуудал партийна группын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, мүн комсомольско суглаан дээрэ энэ асуудал табигдаһан байха юм. Тэрэнэй һүүлээр залуу хүдэлмэришэдэй ажалай журам тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ даалгабари хэдэн коммунистнуудта үгтэһэн байгаа. Залуушуулай байдаг хамтын байрануудта коммунистнууд партгруппын даалгабаряар ошожо хөөрэлдөө үнгэргэдэг.

Гадна, хүрэлмэриин шанар һайжаруулхын тулада хүдэлмэришэдэй техническэ эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүдые партгруппа абаа. Мастер нүхэр Зверевэй хүдэлмэриин дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ тусхай һургуули партгруппын үүсхэлээр нээгдээ һэн. Тус һургуулида 100 гаран хүн һураа. Иигэжэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табиһанайнь, һуралсал эмхидхэһэнэйнь ашаар ажалай журам эли бодо һайжараа. Голодоһо гаргагшад һайнаар хүдэлмэрилдэг болоо. Поезднууд удаан саг соо баригдангүй, түргэнөөр ябуулагдана. Хэрбээ 1955 оной нэгэдэхи кварталда поезднуудай вагонно мастернууд 6 голодоһо гаргаһан байгаа һаа, тэдэнэр энэ оной апрель, май һаранuудта голодоһо гаргангүй хүдэлмэрилөө.

Сэмбын фабрикын механическэ цехын партийна группа (партгруппоргнь нүхэр Коробов) мүн һайнаар хүдэлмэрилдэг. Энэ группын бүхы коммунистнууд партийна даалгабари дүүргэдэг, нийтэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг юм. Энэ партгруппа профсоюзна организацитай хамта социалистическэ мүрысөөнэй дүн һара бүридэ гаргажа байдаг. Администрацинингаа хүдэлмэриие хинаха зорилгоор цехынгээ начальнигай тоосоо шагнадаг.

ПВЗ-гэй булад шудхалгын участогой стержневой цехын (партгруппорг нүхэр Молодчикова) ба бусадшье группанууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

Гэхэтэй хамта, зарим партийна эхин организацинууд, тэдэнэй секретарьнууд партийна группануудта анхарал багаар табина. Партгруппануудта туһаламжа үзүүлдэггүй ушар олон.

Зүүн Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин, «Механлит» заводой, ПВЗ-гэй ТЭЦ-эй болон бусадай партийна группанууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Зүүн-Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин (партбюрогойнь секретарь Новицкий) локомотивна таһагай партийна группа ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй. Партгруппорг нүхэр Гаврилов группаяа хүтэлбэрилнэгүй. Коммерческэ таһагай группа (партгруппорг нүхэр Болдарев) баһал иимэрхүүгээр хүдэлнэ. Коммунистнууд Гаврилов болон Болдарев гэгшэдэй партийна даалгабарида иимэ хайхасалгагүйгөөр хандадаг болобошье, партийна бюро ямаршье хэмжээ абанагүй.

Партийна группануудай хүдэлмэри һайжаруулхын тулада тэдэниие үдэр бүри хүтэлбэрилхэ, тэдэнэй хүдэлмэриингөө дүй дүршэл халан абалсалга эмхидхэхэ хэрэгтэй. Партийна группануудые КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдээр табигдаһан зорилгонуудые дүүргэжэ шадахаар эмхитэй коллектив болгохо гээшэ парторганизацинуудай шухала зорилго болоно.

Д. Шикуло, партиин Улан-Удын горкомой эмхидхэлэй таһагые даагшын орлогшо.

Армянска ССР. Хадатай үндэр газарта Джермук гэжэ республикын эгээ һаянай курорт бии юм. Энэ ехэ суутай болонхой. Ороной али али тээһээ ажалшад эндэ ерэжэ амардаг, аргалуулдаг юм. Үндэр газарай сэнгэлиг һайхан агаар, наран, «Джермук» гэжэ уһан — эдэ бүгэдэ элдэб үбшэниие аргалхада һайн.

Энэ жэлдэ Джермук гэжэ курортдо 4000 шахуу хүн амарха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Джермук курортын нэгэдэхи санаторидо амарагшад һуужа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ц-Д. ХАМАЕВ

Найдал

Холын замда мордоһон намда
Хүлеэлтэгүй ушараа харгыда
хонолгон.

Оройтожо жэхын захын айлда
Ороо һэм үдыень тоншон.
Һаншаг сагаан буряд хүгшэн
Һууриһаа бодобо сошоһон хэбэртэй.
Нидхээ буулган хёрхоор шэртэн,
Намда туласа ерэбэ һуртэй.
Хүгшэнэй шарай иитэрээ хубилаад,
Хажууһаам адаглан яатараа
харааб?

Али намайе тухайлан таняад
«Аһаа тэндэхиш!..» гэхэ гээ гү
заагаад?!

Сохычь уршалаа дууһан сугларaад
Дарбиганан уралынь татаганаа.
Урагшаа найган сээжэндэм
нэнгээд

Уйлан арайхан «Хүбүүмни»—
гэлэй.

Эндэл ойлгобоб эхын сэдьхэлые,
Эрьежэ дайнһаа бусаагүй
хүбүүтэйень.

Орой танигдаагүй харгын хүбүүдые
Орожо ерэбэлтэй гэжэ һанадагыень.

Д. ЖАПХАНДАЕВ

Аалин һүни

Сэсэгэй хангал анхилна,
Сэнгүү һүни налайна.
Түмэн мүшэд анибхилна
Түхэреэн һара малайна.
Дуугай даа, дуугай аалин.
Дуулим тала, байгаалим.
Дуугай байнал, халагни,
Дуратай гээшэ гү инагни?

Шухала хэрэгые тооногүй

Селендумынхид набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ хайша хэрэгээр хандана

Партиин Сэлэнгын айком ба аймгүйсэдком набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тушаа тусхай шиидхэбэри баталан абаһан юм. Энэ шиидхэбэриин ёһоор колхоз бүхэн үбһэ хуряалгын жэгдэржэ эхилтэр набшаһата тэжээл бэлдэжэ дүүргэхэ байгаа.

Гэбэшье, аймагай колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ графигаа муугаар дүүргэжэ байна. Энэ талаар илангаяа Селендумын МТС-эй харьяата колхозууд биратай юумэ хэээгүй. Тус МТС-эй харьяата Карл Марксын, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта июниин 30-най байдалаар нэгэшье центнер набшаһан суглуулагдаагүй байшоо.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз графигай ёһоор 6400 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ёһотой. Хэрбээ иимэ тооной набшаһые суглуулаа һаань, үбһэ тэжээлдэнь ехэхэн нэмэри боложо үгэхэ байгаа. Теэд эндэхи колхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа нүхэр Башинов, энээн тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. —Набшаһата тэжээл юундэ бэлдэнэгүйбта,—гэхэдэ:—Энэ тэжээлые бэлэдхэхэ хүн олдоногүй,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Башинов харюусадаг юм. Үнэхөөрөө эндэ хүн олдоногүй гү гэжэ шалгажа үзэхэдэ, тиимэ бэшэ. Тус колхоздо хаанашье хүдэлдэггүй эхэнэрнүүд, илангаяа колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй һамгад, ажал хэхэ дуратай үндэр наһатай колхознигууд олон бии.

Эдэниие энэ хүдэлмэридэ элсүүлхэеэ яана гээшэб?

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри тэрэшэлэн Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Эндэ оройдоо 200-гаад центнер бэлэдхэгдэнхэй. Иимэхэн хэмжээнэй набшаһые колхознигууд өөһэдөө бэлэдхээ бэшэ, харин Селендумын МРЗ-гэй хүдэлмэришэд ба албахаагшад нэгэ дахин воскресник эмхидхэжэ суглууһан байна.

Энэ колхоз малаар олон колхозуудай нэгэниинь гээшэ. Эндэ арба гаран мянган хонид, хоёр мянгаад эбэртэ бодо мал бии. Эдэ малые бүдүүн тэжээлээр элбэгээр хангахын тула набшаһата тэжээлые мүнөөнһөө эхилжэ бэлэдхэхэ байгаа бшуу. Хэрбээ һайнаар хатааажа шадаа хада, хабартаа, зундаашье бэлэдхэһэн набшаһан шэмэ хоолтой байдаг гэжэ бултанда мэдээжэ.

Энэ МТС-эй харьяата алишье колхозой газар дээрэ хулаһа ожорһон элбэгээр ургадаг. Тэрэниие сабшаха тушаа эндэ хэмжээ абтанагүй.

— Саг ябажал байна. Мэнэ гэһээр үбһэ хуряалга эхилхэнь. Танай МТС-эй харяата колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ хэлэшэгүй муу байна. Энээн тушаа ямар хэмжээ абаха гэжэ байнат?—гэхэдэ МТС-эй директор нүхэр Завершне иигэжэ харюусаба:

— Колхоз бүхэндэ график зо[illegible] хёогдоо. Гадна, набшаһата тэжээ[illegible] лэй удхашанарыень һайса хэлэж[illegible] үгөөбди. Энэ тэжээлые бэлэдхэхэм[illegible] най гэжэ үнэхөөрөө үнэн зүрхэн[illegible] оролдоо һаань, колхозуудта хүн зо[illegible] шье олдохо байха. Гансал эндэ эм[illegible] хидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана[illegible] гүй гэбэ.

Нүхэр Завершневэй эдэ үгэнүү[illegible] тон зүб. Теэд МТС-эй хүтэ[illegible] бэрилэгшэд набшаһата тэжээл б[illegible] лэдхэхэ даалгабаринуудые колхо[illegible] бүхэндэ хүргөөд, энэ хүдэлмэри[illegible] хизаарлана. Набшаһата тэжээл б[illegible] лэдхэхэ график ямараар дүүргэгд[illegible] жэ байнаб, бэлдэгдэһэн тэжээл х[illegible] шанар һайнтайгаар абтанаб, х[illegible] һайнаар хадагалагданаб гэжэ МТ[illegible] саг үргэлжэ хинан шалганагүй.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэ[illegible] гэдэ ба хулаһа ожорһо са[illegible] шалгада колхознигуудые олоор га[illegible] гуулха, аймагай центрһээ, МТС-[illegible] болон тосхонуудһаа хүдэлмэри[illegible] дые, албахаагшадые элсүүлжэ, вос[illegible] реснигүүдые эмхидхэжэ байхые[illegible] партиин айкомуудые КПСС-эй о[illegible] ком уялгалһан байха юм. Г[illegible] бэшье, партиин Сэлэнгын айко[illegible] ба аймгүйсэдком партиин обкомэ[illegible] энэ эрилтые дүүргэнэгүй.

Б. Ширеторов.

Гахай олоор үсхэбэрилнэ

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энээнһээ урда гахай үсхэбэрилгэдэ бодото анхарал хандуулдаггүй байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэндэ орой 6 толгой гахайтай байһан юм. Тиимэһээ мяха тушаалгаар гүрэнтэйгөө тоосоходоо ганса эбэртэ мал, хони тушаадаг һэн.

Энэ жэлдэ тус колхоз 20 толгой үүлтэртэ эхэ гахай худалдажа абаба. Мүнөө колхозой фермэдэ 135 толгой гахай тоологдоно. Энэнь хараалагдаһан түсэбһөөнь 70 толгойгоор олон болоно. Тиин һаяхан колхоз 10 гахай шахажа, туд бүридэнь 1 центнертэйгээр гүрэндэ тушаагаа.

Гахай шахалгые улам һайжаруулхын тула фермынхид Акюултагэжэ булагай дэргэдэ зунай лагерь бариа. Тэндэнь 11 клеткэнүүд, кормокухня, гахай эдеэлүүлгын 2 таһаг гэхэ мэтэ түхеэрэгдэнхэй. Мүнөө шахагдажа байһан гахайнууд машинын һүөөр, гурил, талхаар тэжээгдэнэ. Үдэрынь гахайнуудын бэлшээридэ ябана.

Һаяар үшөө 18 гахайнууд түрэ[illegible] юм. Тиигэжэ жэлэй эсэс болото 140—150 толгой гахай шахаха арга[illegible] тай болоно.

А. Шулунов.

Колхоз соогоо түрүүлнэ

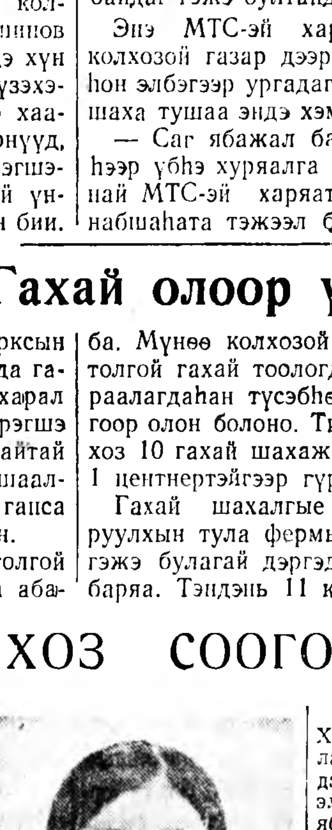
Сүхэ мүрэниие зубшаһан уужам элдин нугада Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центр Ехэ-Нуга гэжэ тосхон оршодог юм.

Энэ тосхоной зүүн хойто захада эржэгэрхэн сагаан шиферээр хушагдаһан шэнэ байра харагдана. Эндэ тус колхозой һаалиин нэгэдэхи фермэ байрладаг.

— Манай түрүү һаалишан Янжима Раднаевна Ганжуроватай танилсагты, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Иринчеев манда хандаба. Үндэршэг бэетэй, гушаад гаран наһанай Янжима Ганжурова һаалишанаар арбаад гаран жэлдэ хүдэлжэ байна. Түрүүшээр тугалшанаар, мал адуулагшаар хүдэлжэ эхилһэн байгаа. Уданшьегүй шадамар Янжима басаганиие һаалишанаар табиһан юм. Һаалишан нэрэдээ хүрэхын тула нүхэр Ганжурова үдэр һүниие мэдэнгүй, малай хойноһоо оролдодог бэлэй.

Нэгэ хэды жэл үнгэрһэн хойно тэрэ хадаа колхозойнгоо түрүү һаалишадай зэргэдэ гараһан юм.

— Үнеэдые һайнаар харууһалхаһаа гадна, тэдэниие зүбөөр һаажа шадаха шухала, — гэжэ тэрэ хододоо хэлэдэг.

Фермын түрүү һаалишад, тэдэнэй тоодо нүхэр Ганжурова үнеэдэй үүлтэрые һайжаруулхын түлөө нилээд оролдолго гаргана. Үнеэдээ һайн үүлтэрэй бухада табидаг, хэдыдэ, ямар һарада түрэхэб гэжэ мэдэдэг.

Фермынхид ороной түрүү һаалишадай жэшээгээр үнеэдээ сүүдхэ соо хоёр дахин һаадаг болонхой. Нёдондо кукурузын силос ехээр даража абтаһанай ашаар һаалишад һү һаалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлээ. Үнеэн бүридэ үдэртөө 15—20 килограмм силос, мүн үбһэ солоомо һайнаар буйлуулагдажа үгтэдэг болоо.

Һү һаалгые нёдондоной хидо орходоо хоёр дахин дээшэлүүлхын түлөө аймагай колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ажахын зургаан һарын туршада нэгэдэхи һуури эээлжэ, партиин Кяхтын айкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байгаа. Мүноо юһэн һарын дүнгүүдээршье тус колхоз аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Зунай сагта энэ фермэ Харьяастайн гол дээрэ байрладаг. Энэ голой бэлшээридэ уһан, ногоон, мүн хужар элбэг юм. Иимэ бэлшээридэ ябахадаа үнеэд һарадаа 200—300 литр һү һаалгадаг болоһон байна.

Янжима һаалишан үнеэдээ һубайруулхагүйн тулада; тугаллаһанайнь һүүлдэ 20—21 хоног үнгэрхэлөөр заатагүй ороондо оруулдаг. Иихэдэ үнеэдынь бултадаа тугалладаг. Мүноо тэрэнэй 9 үнеэн тугаллаад байна. Мүн үнеэдээ шэргээһэнэй һүүлээр тугаллаха болоторнь тэдэниие һайнаар харууһалдаг, зүбөөр эдеэлүүлдэг юм. Фермын зарим һаалишад үнеэдээ шэргээбэл, тугаллатарнь харууһалга, эдеэлүүлгэдэнь һанаагаа табидаггүй. Энээнһээ боложо, тугаллаһан хойноо үнеэдынь һү багаар үгэдэг, түлыншье тамир шадалаар һула байдаг.

Энэ фермын туглнууд эхэһээ һалгаагдажа түлжүүлэгдэдэг, үнеэдынь ууанда байлгагдадаг болонхой. Хобоодонь минеральна тэжээл — дабһан ходо байдаг юм.

Янжима Ганжурова ажахын юһэн һарын туршада үнеэн бүриһөө 800 гаран литр һү һаажа, колхозой һаалишадай дунда түрүүлжэ ябана.

Мүнөө һаалиин фермэнүүд зунайнгаа байрада гаранхай байна. Ногоо элбэгтэй бэлшээри дээрэнь хашаа хорёонууд, малшадай гэрнүүд түхеэрэгдэ. Нэмэлтэ тэжээл болгон фермэ шадар түрүүшынхеэ 25—30 гектар хара таряан таригдаа. Тэрэнэй ашаар һү һаалга нилээд дээшэлжэ байна.

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон түрүү һаалишан Янжима Раднаевна Ганжурова үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һаахын түлөө оролдосотойгоор хүдэлжэ байнхай.

Д. Болхоев.

ҺААЛИШАН ЗООТЕХНИК ХОЁР

— Тээ тэрэ ехэ сагаан шэнэ гэр хэнэйб,—гэжэ «Заветы Ильича» колхозой һаалишан Афанасьева хажуудахи нүхэрһөөн асууна.

— Аб адлиханаар баригдаһан шэнэ гэрнүүд эндэшни олон лэ, аляаниень хэлэнэш, дархашуулынь бэрхэнүүд лэ байна даа,—гэжэ нүгөөдэнь—«Коммунизм» колхозой һаалишан Цыдыпова харюусана:

Эдэ хоёр һаалишадай иигэжэ хөөрэлдэн байтар тэдэнэй хажууда хэдэн хүнүүд ерэжэ, гараа барисалдана.

Тиихэ зуура, нүхэр Афанасьевагай асуудалые хэдэн хүн дабтана.

— Энэтнай Цыжип Чимитовагай өөрынь гэр гээшэ. Һаяхан манай эрхим һаалишан шэнэ гэртээ түбхинэн ороо һэн,—гээд Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Юмжит Дамбаева хэлэнэ.

Иимэ хөөрэлдөөн һаяхан Хэжэнгын аймагай Бахлайта нютагта болоо һэн. Тэндэ аймагай бүхы колхозуудай һаалишад, малшадай суглаан болоһон байна.

Зүгөөр энэ суглаан тухай бэшэ, харин энээндэ хабаадалсаһан түрүү һаалишан зоотехник хоёрой ажал тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэхые хүсэгдэнэ.

Тэдэмнай хэд бэ гэжэ һанана бэзэт. Нэгэнэйнь нэрэ дээрэ нэрлэгдээ һэн. Тэрэмнай шэнэ гэрэй эзэн Чимитова Цыжип гээшэ. Зарим нэгэ уншагшад шэнэ гэрыень яатараа эндэ холо дурдаа юм гэжэ һанажа магад. Теэд нүхэр Чимитовагай ажалта үдэрэйнь олон, олзо доходойнь ехэ байһан хада энэ һайн һайхан гэр баригдаа ха юм. Тиимэл хадань һаалишадшье энэ гэрые хараад баясана, һайнаар хүдэлхэдэ ямар ехэ ашаүрэтэй байһаниинь харана. Энэ түрүү малшан шэнгеэр хүдэлжэ, гүүртэнүүдтээ баһал өөрын иимэ гэр барихые тэдэнэр хүсэнэ.

Нүгөөдэнь Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Валентина Будажапова.

Һаалишан Чимитова үнгэрэгшэ жэлдэ 1028 ажалта үдэр олоо һэн. Тэрэнэйнгээ түлөө 4000 шахуу түхэриг мүнгэ, хэдэн олон центнер элдэб продукт абаһан байгаа. Энэ жэлэй дүрбэн һара соо 534 ажалта үдэр олонхой. Һаяхан 800 түхэриг мүнгэ авансаар абаба. Аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 8 һарын дүн һаяхан Хэжэнгэдэ гаргагдаба. Энэ мүрысөөндэ Цыжип Чимитова нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

...Хүхэ ногооной ургажа, хүхы шубуунай донгодожо байһан үедэ хүдөө нютаг бүришье һайхан даа. Хайшаашье хара: үнгэ бүриин сэсэгүүд, үлир жэмэсэй эшэ набшаһад намилзана, ая гангын хоншуухан үнэр анхилна.

Тиихэдэ хүдөө нютагуудта—колхоз, МТС-үүдтэ хүдэлдэг хүнүүдэй ажалша бүхэнь, бүтээжэ хэжэ байһан ажалынь хүнэй дура, сэдьхэлые бүришье ехээр татадаг. Тиимэл хадань мүнөө хото городууднаа хэдэн олон хүнүүд хүдөө нютагуудта һайн дураараа гаража, парти, правительствынгаа найдабариие харюулна. Һүүлэй үедэ хэдэн олон хүнүүд колхозуудта ошоо гээшэб! Тэдэнэй тоодо хүдөө ажахын олон мэргэжэлтэдшье оролсоно.

Урдань Хэжэнгын аймагай центртэ хүдэлмэрилжэ байһанаа Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн боложо ороһон Валентина Будажапова һайн зоотехник байһан туладаа малшадай дунда мүнөө хүндэтэй болонхой. Бахлайта, Жэбхээһэн гэжэ центрһээ холо нютагуудта тус колхозой эбэртэ бодо малынь бултадаа шахуу байралдаг. Валентина Будажаповагай ерэһэнһээ хойшо эндэхи гүүртэнүүдтэ зоотехническэ заабаринууд яһала сахигдадаг болоо. Һаалишадынь зоотехнигтэй халуун барисаатайгаар, эбтэй этэйгээр хүдэлнэ, мэдээгүй юумэеэ һуража, ханалтай харюу абана.

Цыжип һаалишан болоһоор үнинэй юм. Олон жэлдэ хүдэлжэ яһала дүршэлтэй болобошье, энээнһээ урда тээ зоотехническэ заабари хүсэд сахидаггүй байгаа. Тиимэһээ малдаа буйлуулагдаагүй тэжээл үгэдэг, һү багаар һаадаг һэн. Харин энэ жэлдэ нүхэр Чимитова хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэжэ, һү һаалгаар аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Энэ нүхэртэ 10 үнеэн даалгагданхай. Тэдэнь нютагай үүлтэрэй юм. Ажахын энэ жэлэй 8 һара соо нүхэр Чимитова үнеэн бүриһөө 913 литр һү һаагаад байна.

— Жэлэй дүүрэтэр нилээд ехэ һү һааха аргатайбди. Ушарынь хадаа мүнөө үедэ үнеэдһээ эгээл ехэ һү һааха саг ерээ. Зунай зүлгэ ногоондо үнеэдые үдэр һүнигүй адуулаад, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалаад, үшөө нэмэлтэ болгон ногоон тэжээл эдюулээд байбал, тон ехэ һүн һаагдаха байна. Тиимэ байһыень түрүү һалишад ажал дээрээ элеэр харуулаа гээшэ. Манай Бахлайтын гүүртын һаалишад, мүн бишье энэ зундаа һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, абаһан уялгаяа уридшалан дүүргэхэ гэжэ шиидээбди. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэн бүриһөө үдэртөө пүүд, хахад пүүд һү һаадаг һаалишад олон боложо байна. Манай хүдэлмэридэ колхозоймнай зоотехник Валентина Будажапова тон ехэ туһаламжа үзүүлнэ, бидэнэр тэрээнтэй халуун барисаатайгаар ажалланабди,—гэжэ һаалишан Ц. Чимитова хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье колхозой зоотехник Валентина Цыбикжаповна Будажапова малай тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын хойноһоо тон ехэ оролдолго гаргадаг, һаалишадай ажалдань али болохо туһаламжа үзүүлдэг, түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлдэг байна. Тугалнуудынь эхэһээ һалгаагдажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэдэг болоо. Тэрэнэй ашаар үбэлдөөшье ехэ һүн һаагдадаг. Үнеэн уяндаа байлгагдажа, кормушка сооһоо эдеэлдэг. Тэжээл һайса буйлуулагдажа малда үгтэдэг. Буйлуулагдаһан һайн тэжээл эдихэдээ үнеэд хараа байса һү ородог, ерэхэ үбэлдөө кормозапарнигаа хэрэглэжэ, малай тэжээл бүри һайнаар буйлуулхабди гэжэ һаалишад хөөрэлдэнэ.

Үнеэдээ үдэшэ һаажа байха үедэнь бидэ Бахлайтын гүүртэдэ байжа, олон һаалишадтай хөөрэлдөөбди. Тэдэнэр барандаа ажалша бэрхэ янзатай, шамдагай түргэн хүдэлнэд. Тэдэнэй дунда Цыжип Чимитова бүришье шалгарна. Энэ нүхэр зарим үнеэдээ электрын хүсөөр һаана. Юундэ үнеэдээ бултыень нимээр һаанагүйбта гэжэ асуухада:

— Һайн үүлтэрэйл үнеэд бэшэ хадаа зариманайнь, илангаяа түрүүшынхеэ түрэһэн залуу үнеэдэй хүхэн тон бишыханууд байжа электрын хүсөөр һааха аргагүй байна. Тиимэ үнеэд гараар һаагдана. Тиигэбэшье дэлэн сооно һү үлөөхэгүйн тулада һайса һаадагби,—гээд Чимитова хөөрэдэг.

Бэлшээридэ ябаһан үнеэд үдэшын һаалганда асарагдахадаа эгээн түрүүн нанос табигдаһан худаг руу субажа, тэндэһээ хобоо соо гаргагдаһан хүйтэн гэгшын сэбэр уһа ууна. Тиин сасуу үнеэд һарабшатай хорой соо тэнюунээр голиилдоһоор ороно. Тэндэ электрын хүсөөр һаагдана. Уданшьегүй үдэшын һаалга дүүрэжэ үнеэд дахяад бэлшээридэ гарана... Үнеэ һаахаһаа эхилээд, хэн һаалишанай хэды шэнээниие һааһан бүридхэлэй хэгдэжэ, тоһоной заводой тэндэхи пунктда һүнэй тушаагдаха хүрэтэр зоотехник Валентина Будажапова тон ехэ ханамжатайгаар ажаллана.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо һү һаалгые дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Тиимэһээ колхоздо бүхыдөө һүн багаар һаагдана. Иимэ байдалые хараадаа абажа, нүхэр Будажапова һү һаалтые эрид дээшэлүүлхэ зорилго табинхай.

Малые зунай бэлшээридэ гаргаха тушаа зоотехник бэлэдхэлэй горьтой хүдэлмэри хээ. Тон түрүүн зооветеринарна харалга эмхидхээ. Тиин малые эрэ эмээрнь, наһаарнь, хүсэ шадалаарнь тааралдуулан илгаһан, шэгнэһэн байна. Мүнөө эндэхи мал һүни адуулагдана.

—Эндэмнай бэлшээри яһала һай[illegible] ногоониинше шэмэтэй, шугы бу[illegible] гааһаншье элбэг, булагай уһан ба[illegible] ха. Теэд Сулхари, Жэбхээһэн гэ[illegible] газарнуудта бэлшээри гуримшуула[illegible] даагүй дээрэһээ тон хайша хэрэгэ[illegible] эзэн бусаар ашаглагдана. Эндэ м[illegible] най Ворошиловай нэрэмжэтэ колх[illegible] зой эбэртэ бодо мал, мүн тиихэ[illegible] Сталинай нэрэмжэтэ колхозой х[illegible] нин, адуун, Хрущевой нэрэмжэ[illegible] колхозой хонин адуулагдадаг. Э[illegible] колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһ[illegible] өөһэдынгөөл газар дээрэ мала[illegible] адуулха, бэлшээриие зүбөөр хуба[illegible] рилан һэлгүүлжэ, ээлжээгээр хэр[illegible] лэхэ тушаа хэмжээ абадаггүй. Ти[illegible] мэһээ адуулагшад ямаршье гури[illegible] сахингүй дайралдаһан лэ газар[illegible] малаа бэлшээнэ. Энэ тон таарахагү[illegible] ябадал мүн. Һүрэг олон хонидой г[illegible] али адуунай бэлшэһэнэй һүүлэ[illegible] үхэртэ ямар ногоон үлэлтэй гээшэ[illegible] Эгээл тиимэһээ эндэхи газар дээ[illegible] малаа бэлшээдэг колхозууд бэлшэ[illegible] риие гуримшуулжа, зүбөөр хэрэгл[illegible] хэ, өөһэд өөһэдынгөө газар дээ[illegible] малаа адуулха ёһотой,—гэжэ нүх[illegible] Будажапова хэлэнэ.

Энэнь тон зүб. Нүхэр Будажапо[illegible] ва гансал мүнөө иимэ асуудал т[illegible] бина бэшэ, харин нэгэнтэ бэшэ энэ[illegible] тушаа хэлэһэн байна, хэлэнэшь[illegible] Теэд Сулхари, Жэбхээһэнэй бэлшэ[illegible] риие зүбөөр хубаарилан, ашагла[illegible] хэрэгтэ аймагай хүтэлбэрилэгш[illegible] шухала анхарал табинагүй.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэ[illegible] илангаяа һү һаалгаар Хэжэнгы[illegible] аймаг мүнөө жэлдэ ехээр гээгдэж[illegible] ябана. Тэрэнээ түргэн усадхахын т[illegible] лада хэжэнгынхид түбхын түрүүн[illegible] бэлшээри зүбөөр хэрэглэжэ, мал[illegible] һайнаар адуулга эмхидхэхэ ёһот[illegible]

О. САМПИЛОВ.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

> Үдэр бүри манай редакцида олон бэшэгүүд ороно. Манай газетые уншагшад партиин XX съездын табиһан зорилгые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан тухайгаа мэдээсэнэ.
>
> Промышленна предприятинуудай, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэри тухай, тэндэхи түрүүшүүлэй амжалта тухай эдэнэр бэшэнэ. Мүн энээнтэй хамта элдэб һанамжануудые хэлэһэн, дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлһэн бэшэгүүд редакцида эльгээгдэнэ. Эдэнэй зарим нэгыень доро толилбобди.

Минии һанамжа

«Байгалай Толон» гэжэ литературно-уранһайханай, олониитэ-политическэ журнал гарадаг болоһониинь ехэ һайшаалтай. Энэ журналда эхэнхидээ уранзохёолнууд хэблэгдэдэг, хэблэгдэхэшье ёһотой. Тиигэнүүнтэй хамта литературын шухала хүтэлбэр болохо очерк тоонгүй байжа болохогүй ёһотой бэшэ гэжэ би һананаб. Манай республика гол түлэб хүдөө ажахын эрхилдэг хадань хүдөө нютагай солото хүнүүд тухай очерк журналдаа толилдог болоо һаань, һайн гэжэ һанагдахаар.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ байһан юумэ хараад үзэхэдэ, айхабтар ехэ. Шэн габьяата ажалаараа суурхадаг солото хүнүүд жэл бүри олошоржол байна. Эдээн тухай бэшэһэй гэжэ ехээр хүсэгдэнэ гээшэ.

Энэ журналай редколлеги хүдөө нютагай ажабайдалтай холбоо барисаа хэжэ шадаагүй гэжэ һанагдана. Тиимэһээ журналда зохёолоо гаргадаг авторнууд үсөөхэн байна. Жэшээнь, поэдүүд Чимит-Рыгзен Намжилов, Семен Метелица, Иннокентий Ким, Чимит Цыдендамбаев болон бусад хэдыхэн хүнүүдэй зохёол хэблэгдэдэг байнал даа. Эдэмнай бэлигтэй поэдүүд гээшэ ааб даа, тиигээшье һаа энэ журналай редколлеги бэшэдэг хүнүүдээ олошоруулхын түлөө оролдохо байгаа бэшэ гү?

Ж. Дамдинов, Яруунын аймагай «Улаан-Туяа» колхозой гэшүүн.

Библиотекэдэ һайн гэр хэрэгтэй

Ном хадаа арад зоной эрдэм мэдэл, культурна хэмжээе дээшэлүүлгэдэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг һаниинь мэдээжэ.

Би 67 наһатайб. Залууһаа хойшо ном уншахые юунһээшье үлүү һанадаг би.

Мүнөө сельпогой магазинай хамгаалшанаар хүдэлмэрилнэб. Тиин һүүлэй үетэй сагтаал ном ото уншадаг болооб. Ехэнхидээ уранһайханай номуудые уншанаб.

Манай эндэ библиотекэ үгы байгаа. Баян тосхондомнай хүдөөгэй библиотекэ нээгдэжэ, уншагшадай һанаа амаруулаа. Гэбэшье, библиотекэ тусхай байрагүй дээрэһээ хүдөөгэй клубай харалгын залай нэгэ ханада табяатай 2—3 шкаф соо номоо хадагалжа байдаг. Тиигээд, библиотекарэй хүдэлмэридэ ехэ бэрхэшээлтэй байна. Юуб гэхэдэ, тэрэ һууригүй, номоо табиха столгүй байдаг. Энээн тухайда Петропавловкын сельскэ Соведэй, аймтүйсэдкомой культурын таһагай зүгһөө анхарал багаар хандуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай эндэхи сельпогой магазинда ном олон аад, эхи захагүй, хайша хэрэгээр обоолоотой байдаг. Мүн эндэ һайн номууд асаргданагүй,

Иван Кожевников, Зэдын аймагай Баянска хүдөөгэй библиотекын уншагша.

Хүлеэ хүлеэһээр хорёод хонобо

Советскэ арадай элүүр энхэ байдалые сахиха гээшэ айхабтар ехэ удхатай, ашатай, һанартай хэрэг мүн. Гэбэшье, иимэ хэрэгые Улан-Удын элүүрые хамгаалгын городской таһаг анхаралдаа хүсэд абанагүй. Энээниень нэгэ баримта гэршэлнэ.

Саяхан Түнхэнэй аймагай Тоорын сомсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Бизья Турбянов хотын үбшэнэй шалтагаанаар Улан-Удын эмнэлгын газарнуудта ерээ һэн юм. Теэд энэ хүн үбшэнэйнь шалтагаан элирүүлхын тула хорёод хоногто (июниин 21-һээ июлиин 9 болотор) хүлеэхэ баатай болоо. Теэдшье нүхэр Турбянов тон урдолтойгоор иигэжэ хөөрэнэ: «Намайе июлиин 9-дэ рентгендэ орохо гэжэ июниин 22-то үгөө. Иигэжэ хүн хүдэлмэриин үедэ ажалаа орхёод, хорёод хоногто хүлеэлгэнэ гээшэ хаража байһан хараталл байна даа».

Энэ нүхэрэй хөөрэһэнэй удаа «Хүдөөһөө ерэһэн зон олон гү гэхэдэмнай: «Олон даа, Зэдэ, Закаменһаа ерэгшэд бии. Аяар Городок гороһоошье би. Теэд би июлиин 9 болотор хүлеэнхаар, дахин Түнхэнөө ошоод ерэхэ болоо гээшэ губ»,—гэнэ.

Танай Түнхэндэ «Аршаан» курортдо рентгеншье бии, үзүүлхэ гээ һаа, эмнэгшэд врачнаршье бии ха юм,—гэхэдэмнай: «Тэндэшни тиигэжэ болодоггүй юм»,—гэбэ.

БМАССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерство энэ баримтада анхаралаа табижа, медицинскэ техникын, илангаяа элдэб эсын рентгеновскэ аппаратурын бии болоод байхада, хүдөө аймагуудһаа ерэгшэдые хорёод хоногто хүлеэлгэхэгүйн тулада дары хэмжээ абаха ёһотой. Тиихэдэ Түнхэнэй колхозникуудта тэндэнь—курортын дэргэдэ (колхозниигуудта гарзашьегүй байха һэн), илангаяа халуун хүдэлмэриин үедэ, медицинскэ туһаламжа үзүүлжэ байха тушаа элүүрые хамгаалха министерство мүн лэ анхаралаа табиха ёһотой.

А. Мангатханов.

Бурят хэлэнэй үзэглэл тухай

М. Н. Имехенов өөрынгөө хүсэ шадалые зорюулжа, бурят-монгол хэлэнэй хэдэн учебнигуудые зохёоһон байна. М. Н. Имехеновай «Үзэглэл» арбан нэгэдэхеэ хэблэгдэжэ гараба. Энэ «Үзэглэл» хэблэгдэхэ бүреэ улам саашаа һайн боложо байдаг. Мүнөө энэ арбан нэгэдэхи хэблэл соонь нилээд заһабари оруулагдаһан байна.

Мэдүүлэлнүүдынь хүүгэдтэ таарамжатай болгогдоо, мүн алдуунуудынь заһагданхай.

Гэбэшье, ганса нэгэн алдуунууд дайралдана. Зарим ушарта һурагшадай үзэжэ танилсаагүй үзэгүүд текст соо бэшээтэй байха юм. 70-дахи нюурта «ю» үзэгтэй түрүүшынхеэ танилсахаар хараалагдана, харин энэ үзэг 31-дэхи нюурта «харюу», «халюун» гэжэ үгэнүүд соо дайралдана. «Я» үзэг 62-дохи нюурта, «Е» үзэг 63-дахи нюурта түрүүшынхеэ танилсуулхаар хараалагданхай. Гэбэшье, эдэ үзэгүүд 60, 61-дэхи нюурнуудта «мяу», «амитаниие», «ехэ» гэжэ үгэнүүд соо дайралдана. Гадна, бэшэмэл үзэгүүд элдэб түхэлтэйгөөр хэблэгдэһэн байдаг.

Эдэ дутуу дунданууд үхибүүдэй уншажа, зүбөөр бэшэжэ һураха ябадалдань ехэхэн һаад ушаруулна.

Хайшалагдаха үзэгүүд соо «һ» үзэг хэблэгдээгүй байдаг. Энэ үзэгэй буряд үгэнүүд соо оло дахин хэрэглэгдэдэг тула хайшалагдаһан үзэгүүдээр үгэ зохёохо аргагүй шахуутай болодог.

Эдэ мэтын дутуу дунданууд удаадахи хэблэлдэ заһагдаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Ч. Ямпилова, Яруунын аймагай Нараһатын эхин һургуулиин багша.

Тумархуу хуршэнэр

1955 оной декабрь һараһаа хойшо Шишковка гэжэ тосхондо библиотекэ эмхидхэгдэнхэй.

Библиотекэ хүдэлмэрилжэ эхилһээр 3200 номтой болоо, мүн элдэб газетэ, журналнуудые захижа абадаг болонхой.

Эндэ 300 гаран уншагшад тоологдоно.

Гадна, библиотекын номууд булта эмхитэй, гуримтай болгогдоһон ба Н. А. Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэһэн номоор уншагшад конференцидэ бэлдэһэн байна.

Уншагшадай конференци үнгэргэлгэдэмнай туһалыт гэжэ хүршэ оршодог 27-дохи һургуулиин багшанарай коллективтэ, дирекцидэ, партийна эхин организацида хандахадамнай, ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй. Нэгэ литературын багшаһаа нүгөө багшадань ошожо гуйхадамнай туһа болоогүй.

Мүн манай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд һурагшадые урогой һүүлээрхи сагта хүмүүжүүлхэ талаар нягта холбоо байгуулая гэжэ 27-дохи һургуулиин багшанарта хэдэн удаа хэлээ юм. Теэд тэрээнһээ үрэ гараагүй.

Манай дурадхал, гуйлтада 27-дохи һургуулиин багшанарай коллективэй дирекци «шэхэ дүлии, нюдэ балай» байдагынь ехэл гэмшэлтэй байна. Библиотекэмнай клуб соо байдаг.

Библиотекын байдаг таһагынь ехэ уйтан, оройдоо 20 дүрбэлжэн метр талмайтай юм. Тиимэһээ уншалгын зал эмхидхэхэһээ байтагай, уншагшадта стол табиха газар олдоногүй.

Манай библиотекын хүдэлмэридэ һаалта болоһон эдэ баримтануудые усадхахын түлөө зохихо хэмжээ абаха хэрэгтэй.

П. Федотова.

Ой модо сэбэрлэжэ, эдлүүриин газар үргэдхэнэ

Түнхэнэй аймагай Кыренэй МТС-эй механизаторнууд ороохото культурануудай тарилга хэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, мүнөө харьяата колхозуудтаа ой модотой газарые сэбэрлэжэ, эдлүүриин газар болгожо байна. Жэшээнь, «Путь коммунизма» колхоздо пар хахалха түсэбөө дүүргээд, шэнэ газарта ой модо сэбэрлэжэ байна. Эндэхи механизаторнууд Ара гэжэ газарта 20 гектар, Хэр-Горхон гэжэ газарта 10 га, Мадан гэжэ газарта 7 га, Хотогорто—39 га гэхэ мэтэ хамтадаа 76 гектар газарай модо бургааһа сэбэрлээ юм. Трактористнууд С. Ж. Сухоцоев, И. Д. Нефедьев, Д. Д. Хомосов гэгшэд һайнаар ажаллаа. Эдэнэр халаанайнгаа нормо 150—200 процент дүүргэжэ ябана.

Бургааһа модонһоо сэбэрлэгдэһэн 76 гектар газар хахалагдажа, элдүүрилэгдэхэ юм.

Д. Зандеев.

Үндэр наһатай колхозниигуудта анхарал

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан һая боложо, колхозниигууд артелиингээ Устав тухай тэндэ хэлсэбэ.

Устав доторнь хүдэлмэри хэжэ шадахагүй үбшэн үлбэр, үндэр наһатай болоһон колхозниигуудта, мүн үншэн үхибүүдтэ, түрэхэ эхэнэрнүүдтэ ехэхэн анхарал хандуулагдаа. Тэдээндэ тэдхэмжэ, туһаламжа үзүүлжэ байха, хэрбээ аргаламжада гү, али амаралтын газарта ошохо болоо һаань, мүнгэ үгэхэ, гүрэхэ эхэнэрнүүдтэ түрэхэһөөнь урдатээ 56 хоног, түрэһэн хойнонь 56 хоног амаралта үгэхэ гэжэ тогтообо.

Мүн колхозниигууд суглаан дээрээ айл бүхэн 60 сото бууса шадарай газартай, хэрбээ колхоздоо хүсэд туһаламжа үзүүлдэггүй хүнүүдэй байгаа һаань, тэдэнэй бууса шадарай газарые 15 процентээр хороохо гэжэ хэлсэбэ. Мүн хүдэлмэриин наһанай колхозник бүхэн: эрэшүүл 200, эхэнэрнүүд 100, 12—16 наһанай һурагшад 60, хэрбээ һургуулида һурадаггүй һаа, 100 ажалта үдэр жэл соогоо заатагүй олохо ёһотой гэжэ шиидхэбэ.

Гадна, гэргүй, үнеэгүй айлнуудта туһалха гэхэ мэтэ бэшэшье олон асуудалые суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээ.

Д-Д. Дамбаев.

Үхибүүдэй гутал хаанаһаа абахаб?

Манай Улан-Удэ городой магазинуудта багахан үхибүүдэй, илангаяа 21—30 размерэй гутал огто олдодоггүй. Магазин бүхэнэй гуталай таһагта ороходо худалдан абагшадай гансахан лэ үхибүүдэй гуталнуудые асуухань, мүн наймаалагшын «үгы» гэхэ абяан дуулдадаг.

Мүнөө үедэ ажалшад олоороо амаралтада гаража, бүлэнэртээ хамта иишэ тиишээ ошоно, мүн үхибүүдээ лагерьнуудта амархыень эльгээнэ. Тиимэһээ үхибүүдтэ һайн гутал аргагүй хэрэгтэй. Мүн зун соо нэгэ үхибүүндэ хэды паар гутал хэрэгтэй болодогынь үхибүүдтэй хүн бүхэн мэдэхэ.

Гэбэшье, манай республикын худалдаа наймаанай Министерствын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай энэ эрилтэдэ яахадаа анхаралаа табинагүйб? Городоймнай магазинуудта үхибүүдэй гутал хэзээ бии болохо гээшэб?

М. Смирнова.

Хубилалта болоногүй

Хүн зоноор олон Улекчин нютагдахи (Тори) медицинскэ пункт ехэ муугаар хүдэлнэ. Хоёр һарын урда тээ энэ медпунктын хүдэлмэриие һайжаруулха зорилготойгоор Ториин аймагай элүүрые хамгаалгын таһаг фельдшер нүхэр З. Загузинае эндэ эльгээһэн байгаа.

Теэд эндэ ямаршье хубилалта болоогүй. Аптекэдэнь ханяаданай эм, иод, бинт гэхэ мэтэ жэжэ бужа зүйлнүүд ехэ хомор. Мүн ажалшадай дунда ариг сэбэрые сахиха талаар хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энэ асуудалаар, мүн бэшэшье темэнүүдээр лекци, хөөрэлдөөн эндэ үнгэргэгдэнэгүй. Гадна, энэ пункт наралгын гэр нээхэ гэһээр үнинэй. Теэд тэрэ гэрынь мүнөө хүрэтэр хүсэд заһабарилагдаагүй, тэһэрхэй шэлтэй, эбдэрхэй раматай сонхонуудтай, задагай зайдан байһаар.

Г. Жапов.

Үшөө хэды болотор хүлеэгдэхэб

Зэдын раймаслопромой мэдэлдэ байгаа Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи сепараторна пункт 1955 он соо колхозниигуудай уялгата ёһоор тушааһан һү ба тоһоной түлөө үгтэхэ мүнгые мүнөө хүрэтэр түлэнэгүй.

Юундэб гэхэдэ, энэ сепараторна пунктые даагша нүхэр Брыкова би түлэхэ ёһогүй хүм гэдэг. Теэд энээн тухай раймаслопромдо хандахада, маслопромой бухгалтер мүн лэ «би түлэхэгүйб, тэндэхи сепараторна пунктһаань мүнгөө абаха ёһотойт» гээд колхозниигуудые бусаана.

Теэд эдэ колхозниигууд абаха ёһотой мүнгөө хаанаһаа, хэзээ абаха гээшэб? Хэн эдэ колхозниигуудтай тоосохо байна хаб?

Д. Цыремпилов.

Москва. Июниин 4-дэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын территори дээрэ Бүхэсоюзна промышленна выставка нээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Машина бүтээлгын» павильон соо, шэнээр гаргагдаһан «Москвич» гэжэ хүнгэн автомобилиие хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Түрүү дүй дүршэлэй бодото һургуули

(Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэһээ ерэһэн бэшэг)

Манай түрэл Эхэ ороной столица Москвагай алишье вокзал дээрэ үдэрнүүдтэ хүн зон урда урдахида орходоо олон. Эндэ үргэн дэлгэр ороноймнай газар нютагуудһаа ерэһэн айлшад—аяар холын Алас Дальни Востогой, баян дэлгэр Украинын, Дунда Азиин республиканууудай болон бусадшье областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бии. Тэдэнэр Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадагшад ба экскурсантнар гээшэ.

Жэл ерэхэ тудам Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадагшадай тоо олошорно. 1954 ондо выставкэдэ 172461 хүн хабаадаһан һаа, харин үнгэрэгшэ жэлдэ 228150 хүн хабаадаа. 1956 ондо выставкэдэ хабаадагшадай тоо бүришье олон. Выставкэдэ гансахан хүдөө ажахын түрүүшүүл бэшэ, колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, районууд, областьнууд хабаадажа, туйлаһан амжалтаа харуулна. Манай Бурят-Монголой республикатай мүрысэдэг хүршэ Читын область хони үсхэбэрилгээр туйлаһан амжалтынгаа түлөө мүнөө жэлдэ выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоо. 1955 ондо энэ областиин колхозуудай 55 процентнь мянгаһаа миллион гаран түхэригэй доход оруулһан байна.

Хүдөө ажахын выставкэ хадаа түрүү дүй дүршэлэй бүхэсоюзна университет гэжэ алдаршанхай. Түрүү дүршэлые болон наукын шэнэ туйлалтануудые гүнзэгыгөөр шудалхын тулада олон мянгаад экскурсантнар—колхозниигууд, механизаторнууд, мэргэжэлтэд выставкэдэ ерэнэ. Нютагаа бусахадаа эндэ хараһан, үзэһэн түрүү шэнэ дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхын тулада экскурсантнар ехэ ханамжатайгаар хамаг түрүү арга дүршэлые шудалхые хүсэнэ.

Выставкын нээгдэһэнһээ хойшо—1954, 1955 онуудта тэрэниие 16 миллионһоо үлүү хүн зон хараһан байна. Энэ үнгэрэгшэ хоёр жэл соо 75 хариин гүрэнүүдһээ 24900 хүнүүд выставкэ ерэжэ хараа юм.

Энэ жэлдэ выставкэ июниин 3-да нээгдээ. Үнгэрэгшэ хэдэхэн неделиин турша соо эндэ олон арбаад мянган хүн орожо, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй хүдэлмэриин амжалтануудые ехээр һонирхон хараа юм. Үдэр бүри үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 10 болотор выставкын павильонууд соо хүн таһалданагүй.

Үнгэрэгшэ табанжэл соо советскэ арадай хэһэн амгалан тайбан, зохёон байгуулхы ажал выставкын бүхы павильонууд соо үргэнөөр харуулагданхай. Энэ жэлдэ выставкэ дээрэ хүдөө ажахын шэнэ, шэнэ туйлалтаһаа гадна социалистическэ промышленностиин амжалта үргэнөөр харуулагданхай. Выставкэдэ ерэгшэд советскэ наука ба техникын туйлалтануудые, атомай хүсые амгалан тайбан ажалда хэрэглэхэ, хүсэ ехэтэ гол мүрэнүүд дээрэ электростанцинуудые бариха талаар хэгдэһэн гайхамшагта ехэ хүдэлмэриие эли тодоор гэршэлһэн экспонадуудтай һонирхон танилсана.

...Выставкын главна павильон. Энэ павильондо манай Эхэ ороной ажахын ба культурна байгуулалтын, наука ба техникэ хүгжөөлгын, арад зоной ажана тэниглэн ажабайдалые һайжаруулгын талаар туйлаһан амжалта юһэн зал соо харуулагдана. «СССР—хүсэн түгэс индустриальна орон» гэһэн зал соохи экспонадууд Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро советскэ арадай ороноо хүсэтэ индустриальна гүрэн болгоһон тухайнь хөөрэнэ. Мүнөө Советскэ Союз хадаа Англи, Франци, Баруун Германи гурбан гүрэнэй бултанайнь тухай хэмжээтэй булад, шулуу нүүрһэ, электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргана. Хүндэ промышленностиин зүрхэн болохо машинабүтээлгэ угаа түргэнээр хүгжэнэ.

Ороноо индустриализацилга хадаа социалистическэ хүдөө ажахые хүсэп түгэс техникээр зэбсэгжүүлгын гол үндэһэ һуури болоно. Тус павильоной стендэнүүдтэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээлгын ленинскэ кооперативна түсэбэй манай орон дотор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһаниинь харуулагдана.

1951—1955 онуудта шэнэ газарта 425 шэнэ совхозууд эмхидхэгдэнхэй. Колхозууд, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригтой ажалай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ газарые элдүүрилхэ гүрэнэй түсэб нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ. Орон доторнай 33 миллион гектар, тэрэ тоодо Казахстанда—18 млн., Сибирьтэ—7,6 млн. гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Байгша 1956 ондо 30 миллионһоо доошо бэшэ шэнэ газарта тарилга хэгдээ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд хадаа 1960 ондо орон дотор тарянай суглуулбариие 180 миллион тонно болгохоор хараалаанхай. Главна павильоной залнууд соохи олон тоото экспонадууд оронойнмнай түрүү колхозуудай, районууд болон областьнуудай тарянай ургасые яажа дээшэлүүлдэг тухай харуулна. 1955 ондо Краснодарска хизаарай «Кубань» совхоз тарягаа амяарлан хуряажа, 1500 га талмай дээрэһээ га бүриин 2,5 центнер орооһо ехые абаа. Орооһото культурануудай центнер бүриинь үнэ сэн химдаруулагдаа. Мүн Кировоградска областиин колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ орооһото культурануудайнгаа бүхы талмай дээрэһээ га бүриһөөнь 21,2 центнер ургаса хуряагаа. Орооһото культурануудай баян ургаса абаһанайнгаа түлөө Иркутска область 1956 ондо выставкэдэ хабаадагшаар баталагданхай. Бүхы орон доторнай үнгэрэгшэ жэлдэ урзандынхида ороходоо 147 миллион пүүд орооһон үлүү ехээр бэлэдхэгдээ.

Малажалые саашадань хүгжөөлгэ ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэ тухай долоодохи залай дүрбэн стендэнүүд дэлгэрэнгыгээр харуулна. Эндэхи экспонадууд, диаграмманууд, зурагууд һүүлэй жэлнүүдтэ парти ба правительствын гаргаһан шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй ашаар табан хушуу малай тоо толгойн олошоржо, ашаг шэмынь дээшэлжэ байһые гэршэлнэ. 1953 онтой сасуулбал, нёдондо жэлэй октябриин 1-дэ эбэртэ бодо малай тоо толгой 63-һаа 67 миллион хүрэтэр, тэрэ тоодо үнеэд 26-һаа 29,2 миллион, гахай 47,6-һаа 52,1 ба хонид 114,9-һөө 124,9 миллион хүртэр олошоржон байна. Тиихэтэйнь хамта мяха, һү, ноохо, үндэгэ абалга нилээд дээшэлээ. Нёдондоной энэ үетэй сасуулбал, ажахын шэнэ жэлэй долоо һара соо һү һаалга 60 процентээр дээшэлээ. 1956 оной апрелиин 1-дэ ороноймнай колхозуудта 3123 мянган гахай шахагдажа байгаа. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ ороходоо 3 дахин олон.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ хадаа малажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлгын шиидхэхы арга нүхэсэл болоно. Энээн тухай Московско областиин Кунцевскэ районой «Путь новой жизни» колхозой нэгэ фермын ажалые дэлгэрэнгыгээр харуулһан стенд элишэлнэ. Эндэ үнеэдые хоёр дахин һаадаг болоходонь ажалай гаргаша нилээд хороо, центнер һүнэй үнэ сэнгынь 2,5 дахин химдарһан байна. Зүгөөр һү һаалга доошолоогүй юм. 1955—56 оной октябрь-апрель һаранууд соо тус фермэдэ 1721 центнер һүн һаагдана. Харин урда жэлдэнь 1485 центнер һүн һаагдаһан байгаа. Урдань эндэ 8 һаалишад байгаа һаа, мүнөө миин 3 хүн хүдэлмэрилнэ.

Главна павильоной нэгэ зал советскэ арадай эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагданхай.

Главна павильон хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкые эхилэн харуулһан павильон болоно. Тэрэнһээ саашадаа үргэлжэлүүлэн ахадүү 16 национальна республикануудай гоё һайхан павильонууд жэрынхэй. Зүгөөр РСФСР-эй томо томо хэдэн областьнууд ба автономна республиканууд, тусхай павильонуудтай. «Дальний Восток» гэһэн павильон соо манай Бурят-Монголой, Якутска автономна республикануудай, Читын, Амурска, Сахалинска, Магаданска областьнуудай, Приморско ба Хабаровска хизаарнуудай залнууд оронхой. Мүн выставкэдэ орооһото (шэниисэ, хара тарян, кукуруза, ячмень) культурануудай, хартаабхын, овощиин, бахчевой культурануудай тарилгануудай тусхай участогууд, «Эбэртэ бодо мал», «Гахай үсхэбэрилгэ», «Хони үсхэбэрилгэ» гэхэ мэтэ олон павильонууд бии.

Выставкын эээлжэ байһан 100 гаран гектар газар дайда үзэсхэлэн һайхан сэсэрлиг сад юм. Эндэ «Арадай хани барисаа», «Шулуун сэсэг» (Каменный цветок), «Колос» (Тарянай залаа) гэһэн ба бусад хаража ханашагүй гоё фонтанууд бии. Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэ хадаа түрүү дүй дүршэлэй бодото һургуули мүн.

Б. ДОНДОКОВ.

Дүршэлтэй шофёр

(Машинаяа заһабарилангүйгөөр 132 мянган километр ябаба)

Бурмонкоопсоюзай автобазын коллектив хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэжэ, мүнгэ зөөри арьбалха талаар горьтойхон амжалта туйлаһан байна. Базын коллективэй дунда эрхим ажалаараа хүндэтэй болоһон түрүү шофёрнууд олон юм. Тэдэнэй дунда Трофим Самсонович Климов оролсоно.

Трофим Самсонович нёдондо жэлэй эхиндэ болоһон коллективэйнгээ үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ даажа абаһан автомашинаяа капитальна заһабарида оруулангүйгөөр 100 мянган километр ябуулха гэһэн социалистическэ уялга абаа бэлэй. Тэрэ уялгаяа нүхэр Климов амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Автомашинань заһабарида оронгүйгөөр 132 мянган километр ябаад байхадаа техническэ талаараа ямаршье гүй һайн байба. Байгша оной түрүүшын 6 һара соо энэ шофёр ашаа шэрэхэ нормоёо 120 гаран процент дүүргэһэн байна.

Трофим Самсонович аяар 10 гаран жэлдэ элдэб маркын автомашинануудые жолоодохо зуураа, шофёрой мэргэжэлые наринаар шудалһан байна.

— Өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ,—гэжэ нүхэр Климов хэлэнэ,—мэдэхэ болоһоной ёһоор автомашинада техническэ харууһалга саг соонь наринаар хэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Машинын бишыханшье заһабарийе зүбөөр хээ һаа, ашаа шэрэлгые дээшэлүүлгэдэ нүлөөлхэ байна бшуу.

Һүүлэй үедэ ороноймнай автомобильна транспортын хүдэлмэришэдэй дунда машиные заһабарида оруулангүйгөөр олон мянган километртэ ябуулхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Трофим Самсонович энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Нүхэр Климов 1955 оной эхин багта шэнэ автомашина тушаажа абаа һэн.

Үшөө хэдэн хоногой үнгэрөөд байхада тэрэ автомашинадань обкатка хэхэ саг дүүрээд байгаа. Трофим Самсонович техническэ заабариин ёһоор бүхы частьнуудыень үшөө дахин шалгажа, коробконууд соохи тоһыень һэлтэһэнэйнгээ һүүлдэ арадай ажахын ашаанай шэрэгдэхэ үные химдаруулха ба машинаяа удаан саг соо заһабарида оруулангүйгөөр гүрэнэй мүнгэ зөөри болон запасной частьнуудые арьбалха гэжэ шиидээ һэн. Теэд энэ новатор зориһон хэрэгээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада нүхэр Климов машинадаа техническэ харууһалга наринаар хэдэг болоо һэн. Элирүүлһэн бишыханшье дутуу юумэеэ тэрэ доронь заһаагүйдөө холын рейсдэ гарадаггүй. Аян замда ябахадаа моторoo бүришье наринаар харууһалдат. Базаһаа холын аймагуудта ашаа абаашаха байгаа һаа, үглөөгүүр эртэ гараждаа ерэжэ, машинаяа техническэ талаһаань наринаар шалгажа үзэдэг байна.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада Трофим Самсонович иимэ оролдолго гаргана. Тиин 800 километр ябаһанайнгаа һүүлдэ машинадаа техническэ шэнэ шалгалта хэжэ, бүхы узелайнь детальнуудые, тоһодолго болон рулевой системыень шалгажа үзэдэг заншалтай.

Бурмонкоопсоюзай автобазын түрүү шофёр Трофим Климовэй уялга абаһан сагһаа хойшо жэл хахад шахуу болобо. Үнгэрэгшэ 1955 ондо энэ новатор автомашинаяа капитальна заһабарида оруулангүйгөөр 132 мянган километртэ ябуулаа. Тиихэ зуураа, республикынгаа арадай ажахын хэрэгсэлэй 180 тонно элдэб ашаа шэрэһэн ба 812 килограмм бензин арьбалһан юм. Машинань мүнөө болотор заһабарида оруулагдангүйгөөр ябана. Тэрэшэлэн машинынгаа мөөрэнүүдэй резиные ехээр арьбалаа. Хэрбээ нэгэ мөөрынь покрышка 30 мянган километр ябаха нормотой һаа, 60 мянган километртэ хүргэгдэһэн байна. Үнгэрһэн энэ үе соо тус машиные капитальнаар заһабарилга ба техническэ шалгалта хэлгэдэ 30 мянган түхэриг гаргагдахын орондо ойройдоо 8 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Мүн 8 мянган түхэриг сэнтэй мөөрын 18 комплект резинэ арьбалагдаһан байна. Трофим Самсонович Климов автотранспорт дээрэ иимэ амжалтатайгаар ажаллажа байһанайнгаа түлөө БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар һаяхан шагнагдажа, Бурмонкоопсоюзай правлениин ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Х. Николаев.

Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэнэрэй семинар

Һаяхан Бурмонкоопсоюзай аймпотребсоюзуудай шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэнэрэй семинар үнгэргэгдэбэ.

Тус семинар дээрэ аймпотребсоюзуудай шалгалтын комисиин гол зорилгонууд дэлгэрэнгыгээр тодорхойлогдоһон ба кооперативна зөөрийе үрилгэ, үбэршэлгэтэй эрид тэмсэхэ хэмжээ-ябуулганууд тайлбарилагдаһан байна.

Гадна, эдэ үдэрнүүдтэ аймпотребсоюзуудай худалдаа наймаанай таһагые даагшанарай, мүн заготконторонуудай директорнүүдэй семинар үнгэргэгдэбэ.

Тус семинарые Бурмонкоопсоюзай шадамар мэргэжэлтэд-товароведүүд Симонова, Обросов ба бусад үнгэргэһэн байна. Семинарта ерэгшэд олон юумэ һайса ойлгожо бусаба.

Н. Хазагаев.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

А. Н. Несмеянов английска королевскэ обществын хүндэтэ гэшүүнээр һунгагдаба

ЛОНДОН, июлиин 3. (ТАСС). «Скотсмен» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, СССР-эй Наукануудай академиин президент А. Н. Несмеянов английска королевскэ обществын хүндэтэ гэшүүнээр һунгагдаба.

Индиин компартиин ЦК-гэй пленум

ДЕЛИ, июлиин 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр Делидэ Индиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум хүдэлмэреэ эхилбэ гэжэ «Хиндустан стандард» газетэ мэдээсэнэ. Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ зүбшэхэ зүйлынь баталагдаа. Зүбшэхэ зүйлдэнь КПСС-эй XX съездын материалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ, болохоёо байгаа парламентска һунгалтануудтай холбоотой кампаниин түсэбые зүбшэн хэлсэлгэ оруулагдаба гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

Познаньда болоһон уласхоорондын яармаг хаагдаба

ВАРШАВА, июлиин 2. (ТАСС). Уласхоорондын 25-дахи яармаг Познаньда хоёр долоон хоног соо болоод, үсэгэлдэр баярай оршон байдалда хаагдаба. Хариин оронуудтай Польшын харилсаа холбоогоо үргэдхэлгэдэ иимэ яармагай ехэ удхашанартай байһыень Польско Арадай Республикын гадаадын худалдаа наймаанай министр К. Домбровский тэмдэглээ. 35 орон тус яармагта хабаадаһан байна. Польско гадаадын худалдаа наймаанай организацинууд яармагай боложо байха үедэ 1500 шахуу худалдаа наймаанай хэлсээ баталаа.

Уласхоорондын яармагые 400 мянга шахуу хүн, тэрэ тоодо хариин оронһоо ерэһэн 3 мянга шахуу хүн хараһан байна.

Чехословакиин эхэнэрнүүдэй конференци болобо

ПРАГА, июлиин 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр Чехословакиин ажалша эхэнэрнүүдэй бүгэдэгүрэнэй конференци боложо дүүрэбэ.

Чехословацка эхэнэрнүүдэй комитедэй шэнэ состав тэрэ конференци дээрэ һунгагдаа. Комитедэй түрүүлэгшээр Анежна Годинова—Спурн һунгагдаба.

Чехословакиин коммунистическэ партиин конференциин хоёрдохи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые конференци һайшаана, чехословацка эхэнэрнүүд шэнэ табанжэлые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ али болохоор туһалха гэһэн уялга абана гэжэ конференциин баталан абаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Япони дайнай байдалда дахин оруулагдана

ТОКИО, июлиин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр японско правительствын дэргэдэ «национальна обороны совет» тусхайта ёһоор байгуулагдаа гэжэ Киодо Цусин агентство мэдээсэнэ. Тэрээндэнь кабинедэй зургаан министр оролсоно. Тэдэнэй тоодо премьер-министр (соведэй түрүүлэгшэ), гадаадын хэрэгүүдэй министр, национальна обороные эрхилхэ начальник, экономическа түсэблэлгын бюрое хүтэлбэрилэгшэ гэхэ мэтэнүүд бии.

Агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ орган «оборонно политикын гол асуудалнуудые зохёохо, оборонно промышленностиин хүдэлмэрийе тааруулан ябуулха» байна.

Сэрэгэй энэ органиие байгуулһан ябадал Японийе дайнай байдалда оруулха замаар хэгдэһэн шэнэ алхам мүн гэжэ японско ниитэ зоной зүгһөө сэгнэгдэнэ.

США-гэй вице-президент Никсон Азиин ба Европын оронуудаар ябахань

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 2. (ТАСС). США-гэй вице-президент Никсон Азиин ба Европын оронуудаар арбан хоног соо ябахаяа мүнөөдэр ниидэбэ гэжэ американска агентствонууд мэдээсэнэ. Түрүүшээр Никсон Манилада (Филиппины) ошожо, Филиппинын бэеэ даанхай байлгын Үдэрэй һайндэртэ хабаадалсаха, хожомынь Сайгон ошохо байна.

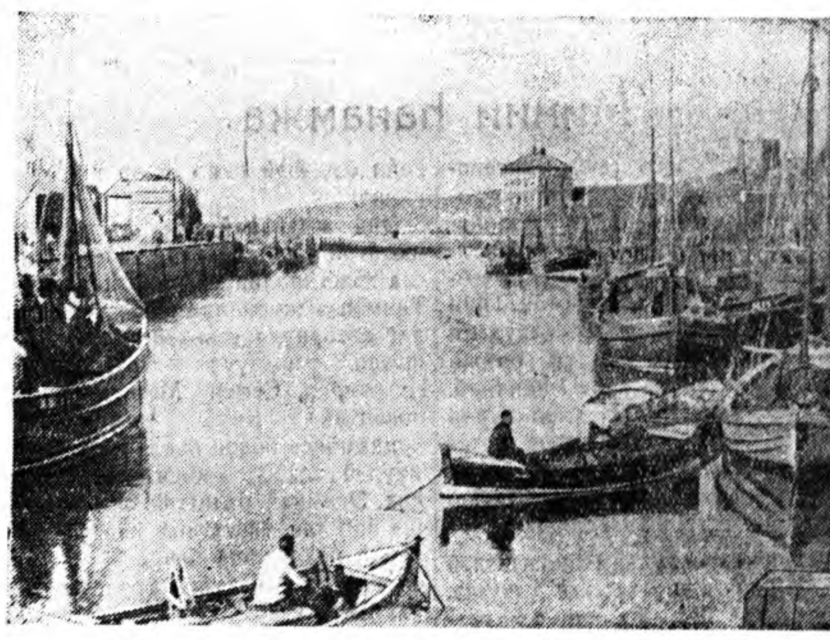
Никсон мүн тэрэшэлэн Пакистанаар, Саудовска Аравяар, Италяар, Азорско ба Бермудска аралнуудаар магадгүй ябажа болохо байна гэжэ мэдээсэлэй агентствонууд заана.

Нью-Иоркодохи атомна лаборатори соо тэһэрэлгэ болоо

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 2. (ТАСС). Нью-Йоркодохи атомна лаборатори соо тэһэрэлгэ боложо, тэрээнһээ уламжалан байшангайнь хоёрдохи дабхарынь һандараа, 25 хүн гэмтээ гэжэ Ассошиэйтед пресс агентство мэдээсэнэ. Лаборатори соо тон нюусаар шэнжэлэлгэ хэгдэжэ байһан туладань тэһэрэлгын болоһон газарта орохыень корреспондентнүүдтэ зүбшөөгдөөгүй. Имагтал гансахан фоторепортер тэндэ ороһон байна.

Фашист хархис этэгээдүүд францида зоргоороо аашална

ПАРИЖ, июлиин 2. (ТАСС). Июниин 29-нэй һүни парижска районой хэдэ хэдэн һуурин газарнуудта фашист хархис этэгээдүүд французска Коммунистическэ партиин гэрнүүдые добтолбо гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Тиимэ хорото добтолгонууд Сартрувильдэ, Антони ба Жантийда болоһон байна. Энээнһээ гадна, Лориан городто «Франци-СССР» гэһэн нэгэдэлэй табиһан выставкын стенд һандаргагдаа.

Шотланди. Хойто далайн эрьедэхи Аймут гэжэ загаһашадай гавань.

ТАСС-эй фотохронико.

Газарай хүдэлһэнһөө боложо гэмтэһэн Афганистанай хүн зондо СССР-эй үзүүлһэн туһаламжа

КАБУЛ, июлиин 3. (ТАСС). Афганистанда байгаа советскэ посольствын нэтэдэхи секретарь Н. А. Богачев улаан хахад һарын афганска обществодо ошожо, Афганистанда газарай хүдэлһэнтэй дашарамдуулан, өөһэдынгөө гэмшэжэ байһаниие СССР-эй улаан хэрээһэнэй ба улаан хахад һарын обществын союзай даалгабаряар мэдүүлбэ. Тиихэ зуураа, нүхэр Богачев Камерд[…] Сайган гэжэ газар нютагуудай[…] зондо туһаламжа үзүүлхын тула[…] мянган афгани дамжуулан үг[…]

Энэ туһаламжа хүртэһэнэйнь[…] лөө улаан хэрээһэнэй афганска[…] ществын түрүүлэгшэ СССР[…] улаан хэрээһэнэй ба улаан ха[…] һарын обществын союзда бая[…]лан хүргэбэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комисси[…]

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 3. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комисси мүнөөдэр үдэшэлэн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ эхилбэ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А[…] Громыко Советскэ Союзай зү[…] тэндэ хабаадалсана.

Англиин түлөөлэгшэ Наттинг[…] седани дээрэ түрүүшээр үгэ хэл[…]

Мароккодохи байдал

ПАРИЖ, июлиин 3. (ТАСС). Агадир шадар (Марокко) болоһон событинуудта французска хэблэл ехэ анхарал табина. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ райондо французска сэрэгүүдые абаашахадань нютагай хүн зоной дунда ехээр дураа гутаха ябадал гараба. Французска сэрэгүүдэй ошоһондо эсэргүү тэмдэг болгон, Агадир шадархи бүхы газар нютагуудта марокканска албахаагшад ба хүдэлмэришэдэй нэгэ үдэрэй бүгэдэниитын забастовко үсэгэлдэр болобо.

«Французска сэрэгүүдые ямаршье шалтагаангүйгөөр, бодомжогүйгөөр ябуулһанайнь түлөө» марокканска правительство Францида эрид буруушаал мэдүүлбэ.

«Мүнөө үедэ хүсэндөө байһан хэлсээнэй ёһоор Мароккодо бай[…] французска сэрэгүүд бүхы орон[…]торнь сүлөөтэйгөөр нишэ тии[…] ябажа байха эрхэтэй»—гэжэ Ф[…]циһаа Мароккодо байгаа посол[…]во хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ дамж[…]лан үгэһэн коммюнике соогоо дүүлбэ.

Франс Пресс агентствын [...]жуулһанай ёһоор, французска [...]миин Мароккодо байрлахадань [...]дэхи олониитын ямараар ханд[...] байһан тухай «Аль-Алам» гэжэ [...]рокканска газетэ эли тодоор [...]руулба. «Национальна армиин [...]болгогдоод байгаа хада фран[...]ска сэрэгүүд Марокkоһоо холо[...]лагдаха ёһотой» гэжэ энэ га[...] мэдүүлһэн байна.

Австралиин докёрнуудай забастовко

ЛОНДОН, июлиин 3. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор Сидней, Брисбей, Мельбурн гэжэ австралийска портнуудай докёрнууд үсэгэлдэр забастовко соносхобо. [...]бастовко хэгшэд байра байд[...] һайжаруулхые эринэ.

...Үглөөгүүр. Энэ тунгалаг үглөөгүүр оршон тойрон абяа шэмээгүй. Гансал мэлмэрэн байһан Сэлэнгэ голой эрьедэ байһан «Маршал Чойбалсан» гэжэ пароходой гудок үглөөнэй һонор агаарта шангаар соностоно. Һаяхан гараһан наран хурса элшээрээ баглагар ногоон аралые гэрэлтүүлнэ. Тииһээршье байтар наран дээрэхэнэ гаража, хүнгэхэнөөр—зунайхяар хубсалһан хүнүүд Сэлэнгын эрье руу һубарилдана. Тэдэнэй дунда гартаа сумкануудыешье, сай, эдеэ шанаха амһартануудыешье, хахуулитай ургануудыешье, эрбээхэй бариха сеткэнүүдыешье, ном, газетэ, журналнуудыешье бариһан; үбгэншье, залуушье, хүгшэншье, эжы баабайнтаа гарһаа бариһан 3—4 наһатай үхибүүдшье харагдана.

Эндэ суглараагшад пароходой ерэхые хүлеэжэ ядаһан хэбэртэй. Хурса наранһаа нюдөө далдалуулжа гараа һарабшалан байжа Сэлэнгын баруун эрье ошоһон пароходые хойноһоонь харана. Нүгөө зариманиинь даамба дээгүүр өөдэ урагшаа алхалалдана. Тэдэнэй дунда нэгэ бүлынхид булта ерэһэн хэбэртэй арадаа монсо сонсо юумэнүүдые үргэлэнхэй, гартаа — нэгэниинь заа басаганайнга элдэб нааданхайнуудые, нүгөөдэнь рулеткэ болон бусад аянда хэрэгтэй юумэнүүдые баринхай пароходые хүлеэнэ. Энэ үедэ баруун ольторогой бургааһанай оройгоор эндэ тэндэ хүхэ утаанууд гаража, аалихаһаар өөдөө, агаарта хөөрэн тунана.

— Галя, шимни ошон сасуу үхибүүдээ һаатуулха гээшэ хаш; бишни загаһанай гүр уяха бургааһа отолхо байнаб, — гэжэ нүхэрынь хэлэнэ.

— Амарха, сэнгэхэмни гэжэ хэлэһэн аад, агнуури гэхэдэ эсэхэ, сусахаяашье мэдэхэгүй. үһа сөөрэм зайхаяа һанабабши даа?—гэжэ һамганиинь хэлээд, урдаһаань уриханаар хараад абана.

Эдэнэрэй нигэжэ хөөрэлдэһөөр байтар «Маршал Чойбалсан» гэжэ пароход бажагар хара утаагаа бааюулһаар хүрэжэ ерэбэ. Тэрэниие хүлеэжэ, байһан хүнүүд булта пароходтоо һуужа, Сэлэнгые хүндэлэн тамаруулба.

Үһан дээгүүр тамаруулхада яагаашье зохид гээшэб! Һэрюухэн һэбшээн хүнэй нюур, гарые зөөлэхэнөөр эльбээд абана. Сэлэнгын баруун эрье хүхэ ногоон зүлгөөр, набша намаагаар гүйсэд хүсэһэн бургааһануудаар бүрхөөгдэнхэй, аяар холоһоо ногоорон, хурса наранай элшэдэ зээрэлгээтэн харагдана.

Ногоон арал... Улан-Удэ городой ажалшадай амаралтынгаа үдэрые, сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг газар. Эндэ ерэгшэд һүүдэр ехэтэй һөөг бургааһа бэдэрэн арал соогуур иишэ тиишээ ябана. Эртэлжэ ерэгшэдынь амарха газараа шэлэжэ олонхой, баглагар баглагар бургааһа модонуудай һүүдэртэ ном; газетэ, журналнуудые уншажа хэбтэнэ. Эндэшье, тэндэшье хүхэ утаанууд бааяжа, эдеэ хоол шаналган эхилнэ, хүнүүдэй хөөрэлдэхэ, энеэлдэхэ абяанууд замханагүй.

Энэ үедэ арал дээрэ хэдэн зуун хүн сугларaад байба. Хүнүүдые дүүрэн һуулгаһан шара улаан шэрэтэй автобусууд, дойбод хээтэй «таксинууд» зай забдагүй ерэжэл, ерэжэл байна. Эдэ машинануудаар гол түлэб республикымнай томо предприяти, эмхи зургаанууд, фабрика болон заводуудай хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ерэнэ. Зарим коллективүүд өөһэдынгөө автомашинануудааршье ерэнэ.

Сагай үнгэрхэ бүри арал дээрэ хүн зон улам олошорно. Духовой оркестрын хүнхинэхэ абяан соностожо, ирагуу зохидхон хүгжэмынь шугы бургааһан соогуур таража, хүнэй зосоо баяр баясхалан түрүүлнэ хэбэртэй. Хүхюутэй согтой залуушуул хабархажа хатар танца наадана.

Тэндэһээ саашаа аралай үргэн ехэ талмай дээрэ гарахада эндэ тэндэ сеткэ татаатай, хүри улаан бэетэй, шиираг шиираг хүбүүд, басагад бухиндаагаа гаргаһандал бүмбэгын хойноһоо һүрэнэ, харайнашье. Тэдэниие тойроод байһан нүхэдэйнь атаархалдаха гээшэншье аргагүй. Эндэ тэндэһээнь «Сохи, сохи!», «Абыш, түргэн!» гэлдэжэ байгаад хашхаралдана, мүн шэнэ командада бэрхэ бэрхэ хүбүүд, басагадые суглуулна.

Талмайн баруун захаар, мүн модон соогуур арба гаран киоскнууд нээгдэнхэй, эдеэ хоолой элдэб юумэнүүд наймаалагдана. Тээ саанахана ошоходо бургааһа модонуудай һүүдэртэ аятай зохидхоноор хэгдэһэн столнууд, скамейкэнүүд харагдана. Столнууд дээрэ шатар, даам, домино, газетэ, журналнууд дэлгээтэй байна. Хирэ хирэ болоод лэ «шах», «мат!» гэлдэхэ, лажаганаса энеэлдэхэ абяанууд таһарнагүй. Хүнүүд газетэ, журналнуудые абажа, һүүлэй һонинийе уншана. Мүн эндэхэнэ номой киоск нээгдэнхэй. Амарагшад тэндэ ошожо уранһайханай, хүүгэдэй болон һони һонин номуудые худалдажа абана.

Тээ саанахананъ аттракционой талмай дээрэ хүн зон олоорoo сугларанхай «Вдоль по улице метелица метет» гэһэн хатарые наадажа байба. Энэ хатарые Серовой нэрэмжэтэ Культурын байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин коллективэйхид табижа байба. Сугларагшад тэдэнэй харуулһан һонин номернуудые нэрьемэ альга ташалгаараа угтажа наадагшадые дахинаа дуулаха, хатарxыень гуйна.

Тэндэһээ саашаа ошоходо Сэлэнгын татуурта хүнүүд хэдэн зуугаад[…] шунгажа, наранда бэеэ шаража б[…] Зоной шунтажа байһан газарай е[…] нэгэ заримашуул загаһашье ха[…]дина хэбэртэй. «Татыш, абыш» г[…]һэн хүхюутэй, энеэдэтэй шаг шу[…] гарана.

Эрьеһээ тээ саанахана түүдэ[…] хүхэ утаа бааюулһан галай дэргэд[…] зон олоорoo сугларшанхай, мү[…]гүр зүүжэ байһан хүнэй бариһа[…]гана, ялаагаяые хаража, атаархан[…]бэртэй, эндэ тэндэһээнь элдэб асуудалнуудтайгаар хандана.

— Володя, тэрэ алганашни ш[…] байна, — гээд эхэнь хүбүүндээ ха[…] юутээшьеб даа сүүмхэ соогоо бэд[…]

Иигэжэ үнгэрэгшэ амаралтын […] Улан-Удэ городой ажалшад Н[…] арал дээрэ ошожо, аятай зохи[…] амараа.

Гэхэтэй хамта, Ногоон арал […] ажалшадай һайнаар амарха хэ[…]илантаяа, эмхидхэлэй талаар дута[…]нууд олон. Тэндэ бии байгаа ста[…] дээрэ элдэб янзын спортивна мүры[…] олон үнгын наада эмхидхэбэл һай[…]хидшье байгаа. Городой худалдаа[…]маанай организацинууд арал дээрэ […] пивэ ехээр эльгээһэн аад, хүнэй[…]даа харюулха үһа, мороженo гэх[…]тэ юумэ багаар абаашаа гэжэ тэ[…]лэхэ хэрэгтэй.

Саашадаа Ногоон арал дээрэ […]шадай амаралтые зохидоор үнгэрг[…] тула Улан-Удын городской Со[…]гүйсэдкомой культурын болон х[…]даа наймаанай таһагууд зохихо х[…] абаха ёһотой.

Б. ЦЫРЕМПИЛО[…]

Залуушуул ногоон арал дээрэ.

Д. Базаровай фото.

Редакторай орл[…]
О. ГОМБОЕ[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 3[…] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00805. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 39[…]